

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

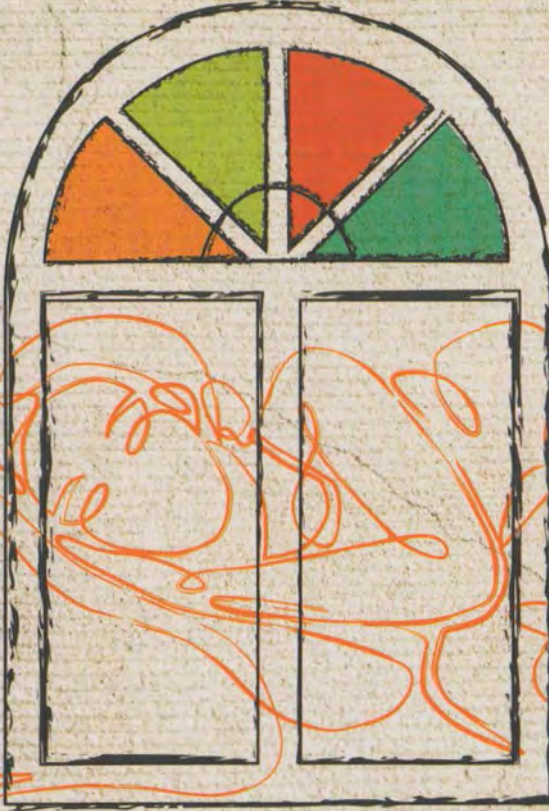
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ÖYKÜ

ARZU UÇAR

DIŞ KAPININ MANDALI

2015
Yaşar Nabi
Nayır
Öykü Ödülü

Arzu Uçar

2015 Yaşar Nabi Nayır Öykü Ödülü'ne değer görülen Arzu Uçar, 1984'te Uşak'ta doğdu. Marmara Üniversitesi Matbaa Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. Yüksek lisans öğrenimini Kadir Has Üniversitesi Film ve Drama Bölümü'nde tamamladı. Öyküleri *Varlık* ve *Duvar* dergilerinde yayımlandı.

Dış Kapının Mandalı

Arzu Uçar

İthaki Yayınları - 1624

Editör: *Devrim Horlu*

Düzeltili ve Son Okuma: *Burak Albayrak*

Kapak Tasarım ve İllüstrasyonu: *Arzu Uçar*

Sayfa Düzeni ve Baskıya Hazırlık: *B. Elif Balkın*

1. Baskı, Mart 2020, İstanbul

İlk baskı Varlık Yayınları, Eylül 2015

ISBN: 978-605-7762-92-4

Sertifika No: 46603

© Arzu Uçar, 2020

© İthaki, 2020

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. A.Ş.'nin tescilli markasıdır.

Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul

Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34

editor@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık

Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul

Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com

Sertifika No: 40200

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ARZU UÇAR

Dış Kapınının Mandalı

öykü

İçindekiler

Perihan	11
O	21
Sıkıntı	31
Soba	39
Arayış	45
Nokta	49
Vasıfsız	57
Ayrılık	69
Dış Kapının Mandalı	77

*Bir şeylerin dışındayım biliyorum.
Daha doğrusu bir şeyler bensiz sürüp gidiyor.*

Tomris Uyar

Perihan

Bugün büyük gün. Aylardan ocak, günlerden cumartesi, senelerden kırk sene öncesi... Günlerdir kasabanın üstüne dökülen karla karışık yağmur dün gece kesildi. Yalnızca öğle vakitleri bir iki saat görünüp etrafına fayda vermeden hasta yatağına dönen güneşin bugün az da olsa ısıtacağı, yerdeki taşları kurutacağı tuttu. Yine de tahta çerçeveli camdan içeri giren gün ışığının pek aydınlatamadığı, sobasının içindeki odunların yanmadan beklediği odada Perihan hâlâ yatmakta. Uyanalı neredeyse bir saat oldu, yüzünü soğuk duvara çevirip odanın geri kalanına sırtını dönerek yatmaya devam etti, arada kafasını eğip yorganın içindeki vücudunun mayhoş kokulu sıcağına yüzünü gömdü. İş bununla kalmadı, hazır oda da kimse yokken, fırsattan istifade edip geceliğinin üst düğmelerini açtı, sol eliyle altta kalan sağ göğsünü buldu. Önce ağırdan alarak sakın sakın, sonra da sertçe, kaşındıkça kaşındı. İyiye zevke gelince sağ elini geceliğinin altından karnına soktu. Alttan üstten bir savaş başlattı karnıyla göğsüne. Zevkten kafası karıncalanmaya, belden aşağısı uyuşmaya başladı. Canı yanınca yavaş yavaş ellerini çekti. Alışıldık pişmanlık, vücudunun sızısıyla beraber geldi. Yorganın dışına çıkardığı parmaklarında tırnak uçlarına biriken alışıldık kanı gördü. Ağlayacağı tuttu niyeyse. Yastığı sıcak sıcak ıslandı.

Sonra titreyerek kalkıp hızlıca giyindi. Yorganı, çarşafı, yastığı toplayıp duvarın içine gömülü yüklüğe kaldırdı. Dışarıdaki çeşmede tırnak aralarını, elini, yüzünü iyice sabunladı. Tel dolaptan peyniri, ekmeği, yağı çıkarıp anasının kahvaltısından kalan bayatlamış çayı ısıttı. Sıcak çay, göğsündeki, karındaki sızıyı artırdı, kazağının yakasını kaldırıp içine doğru üfledi.

Bugün büyük gün. Aile büyüklerinin “telaşımız çok” dedikleri cinsten. Hasan’ın anası Nazlı, gelinine takacağı yedi burma bileziği yüklükteki yorganların arasına elini sokup kontrol etti, tekrar yerine koydu. Yan odada Kiraz ana, gelinine takacağı kırmızı kurdeleye tutturulmuş sarı liraları kontrol edip koynuna geri soktu. İkisi de besmele çekip aşağı, hazırlıkların yapıldığı avluya indiler.

Kız evinde Fatma, gelinliğini giymiş, anasıyla babasının yatağına oturmuş, etrafında kendisinden küçük iki kız kardeşi, anası, halası, teyzeleri, yengeleri... İki ev de büyük, iki ev de kalabalık.

Nişan iki ay önce kız evinde oldu. Onlardan önce nişanda bile kızla oğlan bir araya gelmezdi. Kız evinde gelinin yüzüğü takılırdı, oğlan evinde damadın. Ama bu damat, Hasan, başka... İstanbul görmüş çocuk. Kabataş Erkek Lisesi’nde yatılı okurken babası ölünce iki anası da onu açilen memlekete çağırdı. Analardan biri rahmetlinin ilk karısı, Kiraz. Çocuğu olmayınca Nazlı’yı bulup getirdi. Rahmetlinin İstanbul’da da, memlekette de dükkânı, evi, arsası, üzüm bağı saymakla bitmiyor. Hasan, en büyük oğul, gelecek, saymakla bitmeyen mal varlığını idare edecek, ona şanına yakışır bir kız alınacak, şanına yakışır bir düğün de olacaktı elbet. Okuldan kaçıp sabaha kadar Çiçek Pasajı’nda demlenmeler, öğretmen lise-

sinde okuyan kızlarla gezip tozmalar pederdeki hain gırtlak kanseri yüzünden noktalanmış; yine de bunlardan vazgeçecek olmak, onun gamsız mizacında pek de melankolik bir etki bırakmamıştı. İstanbul'a, sahillere, rakılı sohbetlere arayı pek açmayacağına söz vererek veda etmiş, cenazeden bir sene sonra kendini evliliğin eşliğinde bulmuştu. Madem bulmuştu, o da Hasan'a yaraşır şekilde yapılacaktı. Böylece yanına aile eşrafını katıp kız evine nişan için gittiğinde, müstakbel gelinle damadın ilk kez bir arada bulunduğu bu acayip nişanı görmek için çağrılan çağrılmayan herkes oraya hücum etti. Kalabalık arasında sıkışan Hasan'la Fatma'nın imdadına, Hasan'ın belinden çıkardığı tabanca yetişti. Tabancayı görüp sakinleşen kalabalığın eşliğinde yüzükler takıldı, hayır duaları edildi...

İşte o büyük, telaşlı düğün gününde, oğlan evinde kazanlarda keşkekler, et yemekleri pişerken, kadayıflar sabahtan şerbetleri dökülmüş halde tepsilerde beklerken, varlıklı, kalabalık baba ocağından çıkıp daha varlıklı ve daha kalabalık koca evine varacak olan Fatma, elinde duvağı, üstünde gelinliği, siyah saçları dalga dalga belinde, yeşil gözleriyle etrafında olan bitene ürkek bakışlar atarak Perihan'ı bekliyordu. Hala, teyzeler, yengelerden oluşan kadın topluluğu birer ikişer öğle namazı için abdest yenilemeye giderken, evin önündeki iki tarafı bahçeyle çevrili dik yokuşu tırmanıyordu Perihan. Evin yanından dolaşıp arka taraftaki büyük avluya bakan kapısında durdu, yerdeki sıra sıra ayakkabılara baktı, anasının ayakkabısını aradı gözleri, yoktu. Anası sabah erkenden oğlan evine yardıma gitmişti, öğlen uğrayacaktı Perihan'ın yanına. Hem uğramasa ne olurdu, Perihan bilmiyor muydu yapacağı işi. Biliyordu da eli ayağına dolaşıyordu yine de.

Korkacak ne vardı canım, yengesi bile en son gördüğünde dememiş miydi; “Perihan, sen bu saç baş işlerinde beni geçmişsin, elin pek yatkın çıktı,” diye.

Perihan, soğuktan büzülmüş, anasını beklese mi, içeri girse mi karar veremezken önünde durduğu kapı açıldı. Büyük teyze, başında uzun, beyaz namaz örtüsü, iri yarı vücuduyla kapıda görüldü. Perihan korktu, elindeki bez torbayı düşürüyordu az kalsın.

“Perihan. Ben de nerede kaldı bu kız diyordum, hoş geldin.”

“Hoş bulduk Ümran teyze. Anam gelmedi mi?”

“Yok, görmedim. Kiraz ablanın evdedir o daha, iş çok. Gir içeri, gir.”

İkisi birlikte evi ikiye bölen koridora girdiler. Girişteki mutfaktan, odalardan kadın sesleri, tabak çanak gürültüleri, su sesleri geliyordu.

“Fatma, anasının odasında, orada yapılacakmış başı.”

Kadının arkasından evin üst katına çıktı. Fatma’nın beklediği odaya girdiler. Perihan, koca yatağın kenarlarına kedi gibi sürtünerek vardı Fatma’nın yanına.

“Ellerini bir ısıt kızım sobada, havlu vereyim mi?”

“Yok, Ümran teyze, ısınır şimdi, sağ ol.”

Elindeki torbayı yatağın üstüne bırakıp sobanın başına geçti. Fatma’nın kız kardeşleri atmaca gibi atıldılar torbaya. Yüz boyaları, tarak, ayna, duvak tokaları, saç maşası dağıldı yatağın üstüne. Perihan bir şey diyecekti, diyemedi. Maşa bozulursa tamiri zor, Halil ta İstanbul’dan getirmişti maşayı. Aslında bayram gelince nişanlı kıza üst baş alınır ya, nişanlandıklarından bu yana üç ramazan iki kurban bayramı geçti, bu maşadan, bir de kaynanasının getirdiği elbiselik kumaş-

tan başka bir şey yok ortada. O kumaşı da Perihan'ın anası sinirlenip nişanı bozmaya niyetlenince gönül almak için getirdiler. “Maşaydı, yüz boyamaydı derken bizim kız üç sene de berber olup çıktı. Bunlar daha nikâh yapacaklar. O Halil olacak hayırsız, para biriktireceğim diye bir gitti, gidiş o gidiş. Bayramdan bayrama geliyor ancak. Ocağı tütesice, ciğerinden yanmayasica!”

Kuru ellerini sobaya yaklaştırdı Perihan, ayaklarını birbirine sürttü, çatlamış alt dudağını diliyle ıslattı. Anasının beddua ederken bile iyi niyetli davrandığı hayırsız Halil'in anasının taktığı ince, altın alyans Perihan'ın kurumuş elinde, sobanın ateşiyle parlayıp söndü. Büyük teyze yanında iki kadınla odaya girip kıkır kıkır gülen kızları azarlayınca Perihan sobanın başından ayrıldı. Kızlar boyaları bırakıp uslu uslu pencerenin önündeki minderlere oturdular. Perihan, Fatma'nın karşısına yerleşip önce yüz boyalarını sürdü, dudağını boyarken büyük teyze kıpırdandı.

“Çok sürme ha Perihan, şebeğe dönmesin kız.”

Fatma'yla kız kardeşleri, genç halayla teyze gülüştüler.

“Aman abla, bugün sürülmeyecek de ne zaman sürülecek?”

“Öyle demeyin, iki kaynanalı eve gidiyor bu kız. Nazlı sevmes öyle boyayı şeyi, kınarlar sonra.”

Yaşlı kadının arkasından “yap sen” gibisinden kaş göz ettiler Perihan'a gülerek. Perihan da inceden gülümsedi, maşayı alıp Fatma'nın saçını kıvırmaya başladı. Kadın dua okuyarak odadan çıkınca yine kıkırdamaya başlayan kızlara genç teyzeyle hala da eklendi. Perihan, Fatma'nın saçının önlerine bukleler yapıp duvağı tokalarla başının tepesine tutturdu. Elindeki aynayı yüzüne, saçına tutup kendisini inceleyen kıza

tedirgin bakışlar atarken, anasının aşağıdan gelen sesini duydu, içi rahatladı. Anası, saçının önünü açıkta bırakan oyalı tülbindini kafasına bağlamadan öylece bırakmış, üstünde yeşilli pembeli bayramlık fıstanı, Fatma'nın anasıyla konuşup gülererek odaya girdi.

“Ümmü abla, hoş geldin.”

“Hoş bulduk kızlar. Bakayım, bitirdin mi Perihan? Aman, pek güzel olmuş. Sıdika, gel bak şu kızına bir, maşallah.”

Fatma'nın anası gözlerinin dolduğunu kimse fark etmesin diye bakışlarını kaçırarak, kızının duvağını düzeltir gibi yaptı.

“Güzel olmuş, güzel. Bahtı güzel olsun inşallah.”

“Amin,” dendi hep bir ağızdan.

Perihan, yatağın üstündeki eşyalarını toplayıp çantasına doldururken, anası arada şen kahkahalar atarak diğer kadınlarla konuşuyor, bembeyaz yüzü, kırmızı tombul yanakları ıslıl ıslıl yanıyordu. Rahmetli kocası, mekânı cennet olsun iyi adammış da, gene de koca dediğin kadını kocatırmış. Gülüşmeler. Ama iyi yanları da pek çokmuş canım, misal, bu kış günlerinde sarılıp yatmak varmış. Tövbe tövbeler, kol çimdikleyerek gülmeler.

Anasıyla merdivenlerden aşağı inerken, Sıdika yetişti arkalarından. Perihan'ın yeleğinin cebine para sıkıştırdı.

“Eline sağlık. Mutfakta çay demlemişler, karnını doyur aşağıda.”

“Nazlı Abla'nın orada sofraları kurmaya başlayacağız bir saate; pişti yemekler. Benimle gelir, yer orda.”

“İyi madem, haydi bakalım Perihan, darısı başına artık ablam.”

Ümmü, sağ elini kaldırıp havada döndürdü, yüzünü ekşitti. Sıdika, uzun eteğini toplayıp kızının yanına çıktı.

Kapının önüne geldiklerinde anası bez çantayı aldı Perihan'ın elinden.

“Sen gidekoy, ben Ümran Abla'ya bir şey deyip geleceğim” Perihan'ın yüzü düştü, itiraz edecek gibi oldu.

“Git kızım, çekinecek ne var, gelirim ben de. Sofra kurmaya başlarlar şimdi, anam hemen geliyor dersin, yardım et tamam mı, sol sol durma bak.”

Anasına göre Perihan “sol sol” durmasıyla meşhur. Anası ne kadar renkliyse, Perihan bir o kadar sönük, anası ne kadar girişkense Perihan bir o kadar çekingen, anası ne kadar neşeliyse Perihan bir o kadar suratsız, anasının beyaz teni, tombul, kırmızı yanakları ne kadar canlıysa, Perihan'ın çökük gözaltları, cılız vücudu bir o kadar solgun. Anası Perihan'a da, Perihan'ın evlenip İzmir'e yerleşen abisine de, rahmetli olmadan önce kocasına da her dediğini yaptıırırdı. Sözüünü dinletir; kaşlarını çatmaya görsün ödü kopar Perihan'ın. Perihan, sözünü dinletmek şöyle dursun, çekindiğinden nikâh tarihini bile soramıyor Halil'e.

Siyah pürgüsünü kafasına kadar çekip evin yanından aşağı doğru yürüdü. Üşüyen ellerini pürgünün altında birleştirdi, elleri karnına değdi, kanayan yerleri sızladı. Uyuz oldu sanmıştı anası ilk gördüğünde, sonra kasabanın doktoruna götürdüler, “sinirsel,” dedi adam. Halil'e iyi niyetli beddualar edildi yine.

Perihan, oğlan evine vardığında, büyük dış kapının önünde oynayan çocuk sürüsünü görünce içerideki kalabalığı düşündü, daha girmeden gözü korktu. Kaçıp eve gidesi geldi, anasından korktuğundan cesaret edemedi. Kırmızıya boyalı koca ahşap kapının önünde durakladı biraz. O sırada kapı gürültüyle açıldı, Perihan korkup iki adım geri çekildi, üstünde si-

yah renk takım elbisesi, arkaya doğru taranmış gür sarı saçları, kravatıyla film artisti gibi çıktı kapıdan damat. Birbirlerini bilirler aslında ama pek konuşmuşlukları yok. Gerçi Perihan'ın kimseyle pek konuşmuşluğu yok, Halil'le bile... Hasan, onu kafasıyla selamlayıp kapının biraz ilerisinde gömlek cebinden çıkardığı sigarayı yaktı. Perihan o şaşkınlıkla içeri girip kapattı kapıyı. Girişteki ekmek evinin önünde kimse yoktu, ilerideki büyük avludan bakır sinilerin, tabakların gürültüsü, birbirleriyle bağırarak konuşan insanların sesleri geliyordu. Perihan'ın içeri gidip o kalabalığa karışmaktansa yok olası, ayağının altındaki taş zeminle bir olası geldi, omuzları çöktü, başı döndü. Ekmek evinin kapısının önündeki tahta basamağa konulmuş ensiz mindere oturdu, kafasını arkaya atınca sivri bir şeye değdi. Elini geriye atınca kapının demir mandalını tuttu, buz gibiydi. Kafasını çevirip baktı, mandalın altındaki kulp çıkmıştı, izi duruyordu. Perihan'ın eli yüzü sıkıntıdan ısınmıştı, hemen bırakmadı, başparmağıyla işaret parmağının arasında ovdu biraz. Göğsündeki, karnındaki sıcak sızılara değer gibi oldu mandal. Dudaklarına soğuğunu, tadını değiirmek istedi. Halil de öpmüştü onu yanağından, gizli saklı değil, İstanbul'a yolcu ederlerken. Dudağı Perihan'ın yanağına değdiğinde aynı böyle buz gibiydi, uyuşuk bir karıncalanma olmuştu Perihan'ın içinde. İçini kaşımak istemişti. Şurada kimse görmeden mandala dudağını değdirirse... Yine kaşınmaya başladı göğsü, karnı. Şurada kimse görmeden kaşıyırse...

Ahşap kapı gürültüyle açıldı, Hasan içeri girdi. Perihan iş üstünde yakalanmış gibi kıpkırmızı kesildi, elini mandaldan çekti. Hasan ona bakmadan ilerideki büyük avluya yürüdü gitti. Perihan, onun açık bıraktığı kapıdan alelacele dışarı çıktı. Hızlı adımlarla sağa sola bakmadan yürüdü.

Bugün büyük gün. Evin büyük avlusuna sinilerle sofralar kuruldu. Sinilerin üstüne çorba, keşkek, et yemeği, pilav, kadayıf tabakları sıralandı. Misafir çok, yiyecek kalktı, sini temizlendi, yeni tabaklar kondu, dolup dolup boşaldı sofralar. İkinci vakti başında duvağı, belinde kırmızı kuşağı, ince, narin vücuduyla güzel bir gelin, baba evinden çıktı, davullar çalındı, cepken giymiş efeler diz kırdı, kadınlar kaşık oynadı, damadın anaları oynayanların üstünde para çevirdiler. Düğün evine yakın başka bir evde, sobanın ısıtmadığı soğuk bir odada, Perihan anası gelip onu bulana kadar tahta çerçeveli camın önündeki sedirde öylece bekledi. Soğuk mandalı düşündükçe az önce yeniden kanattığı yerleri daha da sızladı. Ancak kendi varlığına ulaşabilen nefesiyle önündeki camı buğulayıp durdu.

O

Geceleri yattığım odanın kapısını kapattım. Duvardaki çividen aldığım ayna elimde, pencere önünde uyuduğum divanın üstüne oturdum. Annemin sabah olunca açtığı perdeler duvar diplerinde kıvrım kıvrım bekliyor, öğle güneşi tam arkamdan vurup odanın her yerini dolduruyordu. Aynayı yüzüme tuttum. İşte oradaydılar. İyice yaklaştırdım kırmızı, ince plastikten çerçeveli dikdörtgen aynayı. Bu yakınlıktan bakınca içinde kıl gibi ince çizgiler de gözüküyordu. Kıl gibi siyah çizgiler... Onları daha önce görmemiştim. Şaşırdım, korktum. Ben öyle kolay kolay tiksинmem. Tiksинmezdim. Öğle güneşi elimdeki aynaya vuruyordu. Yüzüm de aynaya. Karnımdan göğsüme bir solucan kımıldadı, içimde bir şey dalgalandı, tüylerim ürperdi. O âna kadar tiksинmeyi bilmiyordum.

Evin önündeki toprak alanı seviyordum. Yağmur yağınca küçük öbekler oluşurdu üstünde. Pıtır pıtır yeni damlalar eklenirdi kahverengi suya. Suyun rengini seviyordum. Ertesi gün, biz üstlerine basarak geçip gittikçe çamura dönüşürdü yer. Güneş ısıttıkça koyulur, katılaşırdı çamur. O çamurdan küçük topaklar alıp iyice yoğurur, elimle düzleştirip evi çevreleyen kısa duvarın üstünde kurumaya bırakırdım. Topraktan küçük keteler. Yemeyi seviyordum. Güneşin katılaştırdığı

keteleri tek katlı, beyaz kireç badanalı evimize sokardım. Annemden gizli. Annemi çok seviyordum. Kardeşimle beni sanki yıllardır görmüyormuş gibi sevesi gelirdi işten döndüğünde, iş aralarında... Rafet dayının evinin yanındaki tezgâhlarda dokumaya giderdi. Eve gelirken kartondan boş bobinler getirirdi bazen, bazen de biz Selim'le okuldan çıktığımız gibi Rafet dayının bahçesine gider, dokuma leventlerinin üstünde oynar, annemin çıkmasını beklerdik. Seniha yenge, kapının önüne serdiği çulun üstünde, kendisi gibi tombul minderlere oturup hamur açardı. Bizi görünce çağırıp yanına oturtur, bir elimize domates bir elimize peynirli bükme verirdi. Konuşurken gözlerini iri iri açar, heyecanlanınca yanaklarında kırmızı iki benek oluşur, bembeyaz elleriyle oklavasını tahtaya sür-tükçe boynundaki zincire takılı altın hoplayıp hoplayıp geniş yakalı, rengârenk bluzunun içine girerdi. Hayatımda gördüğüm ilk suluboya tablo gibiydi.

Annem avluda ateş yakar, üstüne oturttuğu kara kazanda çamaşır yıkardı. Sabunlar kaynayan suda köpürür, harıl harıl yanan ateşe düştükçe coss diye sesler çıkar, ateş yine de sönmez, köpüklerin rengi griye dönerdi. Tertemiz bluzlar, pantolonlar sallanırdı avlunun iki ucundaki direklere tutturulmuş uzun ip-te. Bizim üstümüz başımız pek temiz durmazdı yine de. Hamur bezeleri açar, kara sacda pişirirdi. Margarini saca sürmesiyle kızgın sacdan savrulan buharın kokusu yutkundururdu babamı, bükme pişerken çay da demlenince keyfi tamam olurdu. Babamı seviyordum. Taş ocağına gidip dinamitle kayaları patlatırdı her gün. Taş ocağından getirdiği kireçle, pislendikçe evin içini, dışını boyardı, en beyaz ev bizimkiydi. Evimizi seviyordum.

Sonra bir gün o geldi. Elinde lacivert bir bavul, üstünde

diz altına kadar uzanan ince gri manto, siyaha boyalı ayak-kabılar. Siyah saçlarını tepesinde toplamış; bütün teller aynı yolu düzenle izlemiş, siyah çengel tokaya varmış. Hiçbiri yolunu şaşırmamış, yolundan sapmamış; akıllı uslu saçlar. Çiçek kokusu geliyordu bluzundan. Bizim bahçede çiçek olmazdı. Annemin cam önü çiçekleri de böyle kokmazdı.

“Öpsene annecim teyzenin elini.”

Öptüğüm eli yumuşacıktı, garibime gitti. Diğer elinde an-neminki gibi altın yüzük vardı. Omuzlarımdan tutup yüzüme bakınca sümüğüm akıyormuş gibi geldi bana, elimi burnuma sürttüm.

“Bu kız sokak çocuğuna dönmüş abla. Derslerin nasıl, se-
viyor musun okulunu?”

Yazı yazarken kalemin tepesini dişliyordum, o izleri sevi-yordum.

“Gidin ebenize seslenin uyumuyorsa. Teyzem geldi deyin. Çayı koyayım ben, peksimet yaptıydım dün, geleceğini bilmiş gibi.”

Geceleri babaannemle aynı odada karşılıklı divanlarda yatardık. Uyumadan önce “gökleri direksiz, yıldızları sayısız yaratan...” diye başlayan duasını okurdu. Kışın bazı geceler rüzgâr çok hızlı esince çatıdan konuşmaya benzer seslerle tıkırtılar gelirdi. Ben korkardım, karanlıkta ona seslenirdim. “Uyu gızım, özütler bizi ziyaret ediyor, Allah rahmet eylesin, korkma sen,” derdi. Özüt dedikleri, mezarlarının başında dua ettiğimiz dedelerim, büyük amcam, anneannemdi.

Geceleri uyuduğu divanda gündüz de yatardı bir iki saat. Uykusunda ölür diye korkardım. Dedem öyle ölmüş.

“Hasta mısın babaanne?”

“Yok gızım, keyfimden yatıyorum.”

Kaldırdı başını gülerek. Kapının köşesinde ayakta duran kardeşime baktı.

“Boğulcan len Selim. Ne yiyor bu, ağzını doldurmuş?”

“Teyzem şeker getirmiş ama Remzi amca gibi poşete koymamış, parlak kutunun içinde.”

Yüzü gölgelendi, derin bir nefes aldı, üstündeki battaniyeyi aceleyle kaldırdı, şişman bacaklarını ayaklarından tutup çektik kardeşimle yere doğru, oturdu yatağın içinde.

“Neriman mı gelmiş? Hiç haber de vermedi ya... Yalnız mı gelmiş, Hayri yok mu?”

“Bilmem, başka kimse yok yanında. Annem ‘söyle,’ dedi, çay içeceğiz.”

Biz babaannemin iki yanında odaya girdiğimizde, o, camın önündeki divana oturmuş, annemin çiçeklerinden birini elliyor, avluya bakıyordu. Diz altına gelen siyah bir etek giymişti, altında ince çorap. Bize doğru dönerken, bakışında benim daha önce hiç görmediğim, anlamını bilmediğim bir şey vardı. Üzüntüyü biliyordum, annemi, babaannemi ağlar-ken görmüştüm, böyle karanlık değildi onların yüzleri. Biraz sonra yine güler, konuşur, ekmek yerlerdi.

Babaannemin elini öptü, yan yana oturdular; o, annemle konuştu daha çok, bizim görmediğimiz yerlerden, tanımadığımız insanlardan bahsetti. Babaannem sallana sallana tes-pihini çekti. İlgi üstümüzden dağılınca kapının önüne çıktık Selim’le. Babamın bu yeni misafiri nasıl karşılayacağını içten içe merak ediyordum ben. Selim’in pek umurunda değildi. Annemin kalanını sakladığı kaplı şekerlerin derdindeydi.

“Hayri, dost tutmuş kendine, Neriman da gururuna yedi-rememiş.”

Evi bölen taşlık koridorun sağında, avluya bakan camın

önündeki bulaşık tezgâhında çay dolduruyordu babama. Herkes yatmıştı, fısıltıyla konuşuyorlardı.

“Çocuk meselesine de dertleniyor, yazık.”

Annemin sesi ağlamaklı... Ben mutfağın karşısındaki her zaman oturduğumuz odada yazı yazıyordum. Babaannemin yatağını buraya yapmışlardı. O ise bizim odada, babaannemin yatağında yatacakmış. Mutfaktan çıkıp odalarına giderlerken annem kafasını uzattı içeri.

“Yavrum, sen daha uyumadın mı? Kaldır defterini artık, ışığı da kapat, uyuyamaz kadıncağız. Teyzen de yalnız korkar, haydi annem, git yanına.”

“Ben babaannem olmadan korkarım, yatamam.”

Babam yanıma gelip yanaklarımı sıktı.

“Yarın babaanneni amcanlara götüreceğim, siz de gelirsiniz Selim’le.”

Sıkıntıyla, çekinerek odaya girdim. Annemin akşamdan değiştirdiği çarşafların, yüklükten çıkardığı yeni battaniyenin içinde sırtını duvara vermiş, gözlerini benim yattığım divana dikmişti. Yine aynı bakışlar... Kafasını bana çevirince korktum, koşar adım girdim yatağıma. Kafamı yastığa gömdüm.

“İyi geceler, denir uyumadan önce.”

Sesimi çıkarmadım. Biraz durdu, sonra daha yumuşak bir ses tonuyla, “Öğren bunları teyzecim, genç kız olacaksın sen,” dedi.

Sabaha karşı uykumun arasında ağladığını duydum, belki de rüyaydı. Sabah kalktığımda ayaktaydı, battaniyesini katlamış, saçlarını toplamış. Ama gözlerinin altı çöküktü, halkalıydı; yorgundu.

Minibüste cam kenarındaki koltuğumda bakışlarımı yola sabitlemiş sessizce oturuyordum. Bir taraftan da sağ ayağımı

öfkeyle sallıyor, öndeki koltuğun sırtına çarptırıyordum. Selim, babamın kucağında uyuyakalmıştı. Üstümüz başımız yağ içindeydi. Amcamın tarlasından çıkan haşhaş tohumlarının yağı her yanımıza bulaşmıştı. Kuzenlerimizle akşama kadar oynamış, tozu dumana katmıştık. Gitme vakti gelip de babaannemizin orada kalacağını duyunca Selim ağlamaya başladı, önce lafla sözle ikna etmeye uğraştım, baktım olmuyor, ben de bastım yaygarayı ama fayda etmedi. O gidene kadar amcamda kalacakmış babaannem, ayıp olurmuş, çekinirmiş, kız kırk yılın başı gelmiş, rahat etsinmiş. Biz de o arada teyzemizle güzel güzel oyunlar oynayacakmışız, uzaktan geliyormuş, kim bilir bir daha ne zaman görürmüşüz.

Bir günlük yokluğumuzdan sonra evi, annemi garipsememin sebebi tam olarak neydi bilmiyorum. Genele bakınca değişen bir şey yoktu. Belki de siyah diz altı etek, kremli eller, derli toplu siyah saçlar, annemin iri, gül motifli divanlarına, perdelerine, Tokat işi geyikli sofraya bezine, kokmayan pencere önü çiçeklerine, toprak avluya hiç yakışmadığı için nesneler de kendini saklıyor, görünmez olmayı diliyorlardı. Buna bizler de dâhildik. Sofrada herkes ağzını kapatarak yemek yiyor, eve girerken babamın kapı yanına taktığı muslukta eller yıkanıyor, okul çıkışı oyalanmadan eve gidiliyor, Seniha yengenin peynirli bükümleri onun tatsız dürümleriyle yer değiştiriyor, babamın bir sene önce aldığı ama annemin kullanmadığı merdaneli çamaşır makinesi unutulduğu yerden geri çıkıyordu. O bir şey söylemiyordu aslında, hâlimize üzülen karamsar bakışları yetiyordu kendi kurallarını koymasına. Bazen de bırakıp geldiği hayatından örnekler vererek gösteriyordu bize doğru yolu. Babamın evde olduğu bir gün, avluya bakarak, sırtı odaya dönük, sanki biz orada değilmişiz gibi, bir komşu-

sunun evin kapısına kadar çift sıra taş döşenmiş yolu, etrafında çimleri, gül fidanları, güneşli günlerde kahvaltı edilen bir masası olan bahçesini anlatmaya başladı ağır ağır. Lafını bitirince dönüp bizlere umutsuzca baktı. Babaannem kaçıp kendini kurtarmıştı, Selim'in aklı ermiyordu. Annemin, babamın ve benim sınavımızdı bu. Pek geçeceğe benzemiyorduk. İki gün sonra babamın, nereden bulup getirdiğini bilmediğim kahverengili beyazlı kolileri düzleştirip dış kapıdan ev kapısına kadar toprak avluya sermesi, bizim iyi niyetli ama yetersiz gayretimizin en açık örneğiydi.

Geldiği hafta ona “hoş geldin” demeye gelen konu komşu, akrabanın yanında yüzündeki karanlık dağılır gibi oldu. Ayşe teyze onu sıska omuzlarından tutup koca memeli göğsüne sıkıca bastırdı, çocukluğunu biliyormuş, pek özlemiş, aynı duruyormuş, kilo da almamış. Aynı onun çocukluğuymuşum. Ben de ona çekmişim. Hele o uzun kıvrık kirpiklerimiz, bal rengi gözlerimiz. Kopyasıymışım resmen. Ben mi bunun kopyasıydım? Onun düzgünce toplanmış parlak saçları, tertemiz tırnaklı elleri vardı, zeytini çatala batırıp yiyordu.

“Teyzenle, Remzi amcana gidin, teyzen ayna alacakmış.”

Duvara asılı bir ayna lazım olmuş bu eve. Vardı aslında, Selim'le dışarı çıkarıp kırmıştık. Remzi amcanın yağ kutuları, nohut, fasulye, mercimek, kuruyemiş küfeleri, sabun, terlik, defter, kalem yığılı dükkânının ortasında, etrafında dönen gizli kapaklı işlere anlam veremiyormuş gibi, elini kolunu nereye koyacağını bilemeden bakınıp durdu. Remzi amca da biliyormuş onun çocukluğunu. İstanbul'a gittiğinden beri görmemiş. Hiç gelmemiş mi evlendiğinden beri buralara? O, Remzi amca'yı hatırlamadı galiba, fazla konuşmadı. Bu aynaların tek çeşidi mi vardı? Çok şaşırdı. Remzi amca para al-

madı, babamla hesaplaşmış, başka bir ihtiyacı var mıymış? Ben de ne kadar teyzeme benziyormuşum, hele gözlerimiz... Aynıymış.

Ayna, yattığımız odadaki çiviye asıldı. Kendi evinde yatak odasında da, salonda da kenarı oymalı aynalar varmış; yatak odasındaki, tuvalet masasıyla birleşik; salondaki, gümüşlügen yanında asılı. Bir de banyoda varmış ama o küçükmüş.

“Bunaltma kendini düşünüp düşünüp bizim kız, her şey olacağına varır. Böyle pencere önlerinde, yollara baka baka... Hasta olursun bak.”

“Ne yola bakması abla, gelse de gitmem zaten. Şeytan görsün yüzünü. Hem gelmeyecek, bak görürsün, rahat etmiştir şimdi, gününü gün ediyordur.”

İki gündür dikkat ediyormuş da, bu kızın eli hep kafasındaymış. “Gel teyzecim bakayım buraya.” Geliyorum, ne dese yapıyorum. Ailecek çengel tokalı, akıllı, siyah saçların emri altındayız. Liseyi bile okumuş. İstese öğretmen olurmuş. Aman aman, bu kızın kafasında bit mi varmış? Amcamların orada haşhaş yağına bulamışım kendimi, ondan olabilirmiş.

Bitlerin dağılışından iki gün sonra uzun, siyah bir araba geldi. İçinden geniş suratlı, babam gibi uzun boylu bir adam indi. Fazla vakti yokmuş, ekmek yemezmiş, varsa bir tek çay içermiş. Ben de ne kadar teyzeme benziyormuşum öyle, özellikle gözlerim, kirpiklerim... Karısının gönlünü aldı, siyah çengel tokayla toplanan saçlar, kahverengi bavulla beraber arabaya binip gittiler.

Onun ardından her şey yavaş yavaş eski hâline döndü. Babannem geri geldi, Seniha yengenin peynirli bükmeleleri de. Toprak avluya serilmiş koliler ilk yağmurda parçalandı, bit ilacının saçlarıma sinen kokusu dağıldı, merdaneli makine

eski yerine döndü. Ama o, kocasının arabasına biner binmez odaya kapanıp aynada gözlerimi inceledikten sonra bana bir şey oldu. Karnımdan göğsüme bir solucan kıınıldadı, içimde bir şey dalgalandı. Onun gözleriyle baktığımı anladıktan sonra bir daha hiçbir şeye eskisi gibi bakamadım.

Sıkıntı

Münir Özkul'un hınzır çırağı, tavan arasından gelen sabun köpüklerini göstererek katıla katıla gülüyordu. "Sen uyuyorsun, senin damatlar tavan arasında çaktırmadan sabun tozu yapıyorlar." Ahmet, Ramazan ve Sema güldüler. Önlerindeki sofraya bezinin üstündeki tepside dağ gibi olmuş çekirdek kabukları. Çaydanlık yanlarında. Filmin ortasında kalkıp gitmek istemiyordu Sema. Film izlerken, ördüğü kazağı da almıyordu eline. Ahmet'in keyfi yerinde, film bitecek diye içi gidiyordu. Bardağındaki çayın dibini kafasına dikip ayaklandı, çaydanlığı eline aldı. Ramazan kafasını televizyondan çevirmeden sordu.

"Nereye oğlum? Çay sıcak daha."

"Olsun abi, soğumuştur."

"Ben ısıtsaydım."

"Yok yenge, otur sen. Isıtıp gelirim şimdi."

Çaydanlığı ocağın üstüne oturtup küçük mutfak tezgâhının yukarısındaki camı aralayıp bir sigara yaktı. Sema da, Ramazan da sigara içmiyorlar. Ahmet, aşağıda, kendi dairelerinde bütün odalarda içiyor, çoğunlukla da içerken uyuyakalıyor. Divanın, çarşafın üstünde nokta nokta sigara yanıkları... Divanla yatak ve diğer bir iki eşya Ahmet'ten önceki çalışanınmış ama yastığı, yorgani, çarşafı evden kendisi getirdi. Anası, yanıkları görürse bir ton laf edecek.

Çaydanlık elinde salona girince Ramazan'ı oturduğu yerde, kafası arkasındaki çekyata düşmüş uyuklarken buldu. Sema tepsiyi kaldırmış sofra bezini dürüyordu. Televizyonun sesi kısılmış, eğlence bitmiş. Ahmet'in canı sıkıldı.

“Sen çayı ısıttın ama uyudu bu, film de bitti zaten.”

“Uyunur mu hiç ya, daha saat kaç?”

Güldü Sema.

“Bugün bayağı yoruldu. İçecek misin çay?”

İçecek tabii, niye ısıttı. Çay içmeye, televizyon izlemeye devam etsinler, gülsünler, ses olsun, zaman geçsin.

“Yok, benim de içesim yoktu zaten. Ben bunu ocağa geri koyuyorum o zaman. Haydi, iyi geceler.”

“Allah rahatlık versin.”

Suratı beş karış aşağıdaki evine indi. İçeri giresi yoktu, kenarlıksız merdivenlerde durup karşısında akan şelalenin sesini dinledi bir süre, gece olunca duyulan birkaç sestten biri. Santralin gürültüsü, Banaz Çayı'nın ağır ağır akan suyunun sesini bastırıyordu. Aslında ne çok ses var, diye düşündü. Ama arkadaşlık edemiyor insana. Önündeki düzlükten sonra çimenlik boyunca yükselerek dizilen sıra sıra ağaçların üstüne tüneyen kuşların sesi, gece olunca Ahmet'in içindeki sıkıntıyı daha da artırıyor. Burada çalışmaya başlayalı altı ay oluyor, öyle herkesi almıyorlar. Babası araya belediyeden adam soktu; kasabada doğru dürüst iş yok. Merkeze gidip çalışsa bütün kazandığını kiraya, faturaya yatıracak. “Burada kira, fatura ödeme derdi yok. Sigaranı da az biraz kıssan iyi para biriktirirsin,” dedi babası. “Olur, onu da içmeyeyim de ot gibi yaşayıp gideyim.” Okusaydın, okumadın, diyorlar şikâyet edince. Ana baba dırdırını bile arıyor bazen. Kış geleli yalnızlık iyice bastırdı. Buraya çalışmak için geldiğinde

yazın ortasıydı. Şelaleyi, üstündeki taş köprüyü ziyarete gelen turistlerle, sabahtan akşama kadar köprünün yanındaki çimenlikte piknik yapan ailelerle doluydu etraf. Ramazanlarla altlı üstlü oturdıkları üç katlı binanın zemin katındaki, Âkif Amca'nın işlettiği büyük bakkal hiç boş kalmıyordu. Karısıyla oğlu bekliyorlardı kasada. Sonbahar ortalarına doğru kimse gelmez oldu, şimdilerde Âkif ara sıra gelip kalan üç beş malı kasabadaki bakkalına taşıyor. Piknik yapanların çöpünü süpüren belediye işçisi de bir aydır ortalıkta yok.

“Şu karanlığa doğru avazım çıktığı kadar haykırsam, çıkıp gelirler mi acaba yukarıdan? Yoksa umurlarında olmaz mı?” Soğuk içine iyice işledi, oflaya puflaya girdi evinin kapısından içeri. Elektrikli küçük sobasını yattığı odaya götürüp fişe taktı. Soğuğa küfür ede ede kot pantolonunu çıkarıp içliğiyle yatağa girdi. Yere attığı pantolonunun cebinden sigarasıyla çakmağını çıkardı, yatağının yanında, yerde duran içi dolu küllüğü göğsüne koyup tutturmeye başladı. “Şu da olmasa çıldırırım herhalde.” Bir sigara içimlik zamanları biriktirerek yazın gelmesini bekleyip duracak mecbur. Böyle, geceleri yalnız yatağında düşünüp durdukça ister istemez üst kattaki Sema'yla Ramazan'ı kısıkanıyor. Anası soruşturuyor ama kimse evlenip ıssız, iki evli santrale gelmek istemiyor. Sema da kalmak istemiyor burada, çok sıkılıyormuş. Ahmet gündüz çalışırken yalnızlığının pek farkına varmıyor ama karanlık çökünce delirecek gibi oluyor. İlk zamanlar evden getirip diğer odaya koyduğu televizyonla avundu ama sonraları o da sarmadı. Üst kata yemeğe, çaya çıktığında onlarla televizyon izlemeyi seviyor, zaten yapacak başka bir şey de yok. Televizyona gülüp, televizyona heyecanlanıyorlar, ekranda dönen yüzler olmayınca konuşulacak, gülünecek bir şey kalmıyor.

Sabah Sema'nın hazırladığı kahvaltıyı ederlerken çok sursatsız göründü ikisi de Ahmet'e. Ortamı neşelendirmek için bir iki komik şey söyleyecek oldu, hiç yüz vermediler. Sema pek bir şey de yemedi zaten, Ahmet'in biten çayını bile tazelemeden pencerenin önündeki menekşelerini sulamaya girişti. Tedavi görmeye başladığından beri, bu menekşelerin yeşil yapraklarının üstündekilere benzeyen ince tüyler belirdi Sema'nın çenesinde. Kilo da aldı. Aslında Sema'nın ilk evliliğinden sekiz yaşında bir oğlu var ama şimdi çocuğu olmuyor. Ahmet sormuyor, yakışık almaz zaten, tedaviye gittiklerini de santrali ona emanet ettikleri için biliyor.

Ramazan pantolonunun üstünü sofra bezine silkeleyip ayaklandı.

"Haydi, gidelim yavaştan."

"Gidelim abi, eline sağlık yenge."

Sema kısık sesle "Afiyet olsun," dedi. Kapıdan çıkarlar-ken yolcu da etmedi. Merdivenlerden inerken soracaktı Ahmet. Ne denir? "Hayırdır yengenin morali mi bozuk?" dese. Ramazan'ın da suratı sirke satıyor. "Otur evinde ye, niye çekiyorsun ki bunların nazlarını." Belki de ona değildi suratsızlıkları. "Gece kavga mı ettiler?" Bir neşe kapladı Ahmet'in içini. Ama sorulmaz ki. Yakın olsalar... "Abi, hayırdır, didiştiniz mi gece?" O kadar yakın değiller, zaten olamazlar da, Ramazan ondan on beş yaş büyük. Ciddi durur genelde, iyi davranır ama yüz göz olmaz Ahmet'le. Ahmet bir iki kere kasabaya gittiğinde abartarak çekıştirdi Ramazan'ın ciddiliğini. "Adam bir çalışıyor, görseniz kaymakam sanki. Ne sıkıldım diyor, ne yoruldu, akşam olunca da tavuk gibi erkenden yatıyor. Senelerdir orada insan görmeden yaban gibi yaşaya yaşaya aha şu duvara benzemiş."

Konuşmadan vardılar santrale, makineleri kontrol ettiler. Daha dün temizlediler mazgalları, bugün ses yok. Banaz Çayı'na karışan ağaçların yaprakları, dalları, mazgalları tıka-yınca, gürültülü bir ses geliyor yukarıdan, koşup kancalarla temizliyorlar. Ahmet, Ramazan'ı santralde bırakıp kahvaltı üstü sigarasını içmeye kapının önüne çıktı. Taş köprüye, akan şelaleye karşı sigarasını yaktı. Sema'nın erkek kardeşi, oğlunu getirmişti buraya yazın, anasını görsün diye. Eski kocasının yanında kalıyor oğlu, babaannesi bakıyormuş. Köprüye çıkardıklarında demirlerden aşağı sarktı, yüreği ağzına geldi Sema'nın. Şelalenin gürültüyle akan suyundan gözünü alamadı, yüzeceğim diye tutturdu. Ahmet onu alıp santrale götürdü, makineleri görünce ilkin sustu, sonra soru ardına soru. "Buradan nasıl elektrik çıkıyor? Şelalenin suyu elektrikli mi? Bu elektrikle bizim evdeki ışık nasıl yanıyor?" Gözleri fıldır fıldır. Kapkara, zayıf, sivri burunlu bir oğlan. Anasına hiç benzemiyor. Yoksa çocuk mevzusuna mı sikkın bunların canı, diye düşündü Ahmet. Buraya gelmeyi kabul edecek bir kız bulursa Ahmet'e, çocuk falan da istemiyor.

Akşam dönerlerken hâlâ asıktı Ramazan'ın suratı. *En iyisi eve gitmek*, dedi Ahmet içinden. *Son günlerde kahvaltı, akşam yemeği, sürekli yukarıdayım. İyice bıktırdım kendimden.*

"Abi, yarın sabah erkenden kalkıp balık tutayım diyorum derede. Pişirir mi Sema yenge yarın akşama?"

"Pişirir de hava soğuk, donarsın. Nasıl tutacaksın hem, oltayı vereyim mi?"

"Bendeki misinayla hallederim. Oltayı yük etmeyeyim şimdi."

Kapısının önüne geldiklerinde durup cebinden anahtarını çıkardı Ahmet.

“Bir şey mi alacaksın evden?”

“Yok, eve giriyorum. Ben bugün rahatsızlık vermeyeyim, siz yiyin. Başım da ağrıyor biraz, ekmek peynir atıştırıp yatacağım.”

“Ne rahatsızlığı oğlum, yemek hazırdır, geleceksen gel, inersin yemekten sonra.”

“Yiyelim de pek yok zaten, sabah da erken kalkacağım ya, yatarım erkenden. Görüşürüz sabah.”

“Sen bilirsin. Hayırlı geceler.”

“Sana da abi.”

İçeri girer girmez evin soğuğu, karanlığı canını sıkı Ahmet’in. Elektrikli sobayı salona getirip yaktı, çay demlemeye üşendi, Bakkal Âkif’in üç gün önce getirdiği ekmekten kalanı peynir zeytinle yedi, çeken kanalların hiçbirinde oyalanacak bir şey bulamadı, canı daha çok sıkıldı. *Benden bıktılar kesin, hiç ısrar da etmedi gel diye. Belli olmaz, biraz sonra çalar kapıyı belki. Oğlum, yengenle içimize sinmedi, gel bari bir sıcak çorba kaşıkla, hasta olursun. Belki de Sema söylemiştir. Bu ne böyle, her gün her gün bizim evde bu Ahmet. Sabah da yüzüme bakmadı. Bir çay demlemeye bile üşeniyorum, kuru ekmek üstü sigara. Anam da kız mız soruşturmuyor galiba, yoksa bulunmaz mıydı bu zamana kadar. Evlenip de ne yapacak, para biriktirsin diyordur. Yok, yapmaz öyle şey, meraklıdır milleti evlendirmeye. Üçüncü sigaranın yarısında televizyonu kapatıp saatin alarmini sabah altıya kurdu, gitti yattı.*

Elindeki kiremit rengi kovaya doldurduğu balıklar, o yürüdükçe, kova sallandıkça, kovanın içine doldurduğu su bulandıkça yalancıktan yüzüyorlardı cansız, parlak. Kot pantolonunun ıslak paçaları bacağına değdikçe soğuk daha fena işliyordu içine. Hızlı hızlı yürüdü, kovayı hemen yukarı çıkı-

racak, Sema ayıklasın, hazırlasın akşama. Hoşlarına gidecek, biliyor Ahmet. Bunun yanına bir tarhana çorbası, çoban salata, Ahmete kalsa yanına bir de rakı açardı. Kasabada yaşıtı bir iki arkadaşıyla içerlerdi bazen. Buraya geleli ağzına sürmedi, bir iki kere, o da yine kasabaya gittiğinde. Ramazan içmiyor. Karı koca beş vakit namazlarını geçirmiyorlar. Ahmet'in öbür tarafla işi olmaz pek, öğle veya ikindi namazını müteakip kılınan cenaze namazlarına iştirak eder sadece, bir de kasabadayken anasının söylenmesiyle cumaya giderdi ara sıra.

Rakı olmasa da olur, balık da bahane, Ahmet'le konuşsunlar da, ses olsun da... Ya da hiç konuşmasınlar, üçü televizyona baksınlar, ekranda gördüklerine gülsünler. Evin etrafındaki çakıl taşlı yola geldiğinde yüzü gözü iyice donmuş haldeydi, şu kovayı bir teslim etseydi. Bakkalın önünde durmuş, kapıyı kilitleyen Âkif Amca'yı gördü. Ayağının dibinde, yerde iki poşet vardı.

"Âkif Amca, gidiyor musun?"

Adam kapıyı kilitleyip döndü, ağzını kapatan atkıyı araladı.

"Selâmünaleyküm. Ben de sana baktıydım, bulamadım. Göremeyince senin kapıya astım poşeti. Sigarayla ekmek koydum, bir kalıp da peynir var. İstiyor muydun başka bir şey?"

"Yok, sağ olasın. Balık tuttum ben de."

"İyi iyi. Becerebiliyor musun pişirme işlerini?"

"Yok, yenge pişirecek akşama. Tutması benden."

"Yok ki onlar Ahmet'im, gittiler. İşleri varmış doktorda."

"Nasıl gittiler ki? Ne zaman?"

"Ben geldiğimde Ramazan'ın babası buradaydı, onun arasını alıp gittiler. Santral dedir o da, bugün o bakacakmış Ramazan'ın yerine, gece bir yerde mi kalacaklarmış, neymiş."

Ahmet'in soğuktan kızarmış yüzü ekşidi, elindeki kova-

yı yere bıraktı. Adam, arabasının arkasına elindeki poşetleri yerleştiriyordu.

“Bana bir şey demediler ki, nerede kalacaklarmış gece?”

“Valla tam anlamadım, Ramazan’ın asker arkadaşı evlenmiş yazın; ‘doktordan sonra onun evine davetliyiz,’ dedi. Herhalde orada kalacaklar. Babası santralde, sorarsın ona.”

“Tamam, Âkif Amca, sağ ol.”

Ahmet, hırsla evin merdivenlerine doğru yürüdü. Yaşlı adam arabasına binerken, Ahmet’in yerde bıraktığı kovaya bakıp arkasından bağırdı.

“Aceleyle gittilerse demek... Sabah gelirler onlar, sen balıkları bir poşete koy, soğukta bir şey olmaz, yersiniz yarın.”

Ahmet cevap vermedi, merdivenlerden koşarak çıkıp evine girdi. Sinirle bir iki tur attı evin içinde, sonra yukarı çıktı. İçeride olmadıklarını bile bile kapıya vurdu, yumrukladı. “Ulan be, adam yerine koyduk, kabahat bende.” Merdivenlerden inerken santralin etrafında Ramazan’ın babasını gördü, seslenmedi. Binanın önüne inip meydanda duran kovaya bir tekme savurdu, balıkların suyuyla yıkandı taşlar, birkaçı kovanın içinde kaldı, kalanı yere saçıldı. Hırsını alamadı, taşları da tekmeledi. Islak paçalarının soğuğu bacaklarını iyice sızlatınca durdu. Tekrar yukarı çıkıp Âkif Amca’nın bıraktığı poşeti alıp evine girdi, arka arkaya iki sigara içti. Öfkesi biraz geçince aşağı indi yine. Balıkları toplayıp kovanın içine geri doldurdu. “Yarın akşam pişirmezsem bunları kendime. Kokuyu alınca nasıl inersiniz aşağı.” Madem onlar karı koca bir olup onu dışlamışlardı, o da balıklarla bir olacaktı. Şuraya gelin gelmeyi kabul edecek bir kız bulunsaydı...

Soba

On üç yaşlarında, sarışın, soluk benizli, sıska bir kız miyoptan muzdarip yeşil gözlerindeki kalın camlı gözlüğü bir parmağıyla ittirip yüzüne yerleştirdi. Elindeki su dolu cam şişenin üstünde yarısı yırtılmış bir etiket vardı, belli ki bir meyve suyu şişesiydi. Sinideki bardaklara su doldurup ağzını kapattığı şişeyi arkasına, halının üstüne koydu. Yeşil gözlerinin ferisi sönmüş, asık suratlı, tülbindinin iki ucu başının iki yanından sarkan bir kadın, sofranın bezinin üstündeki ahşap tahtada ekmek kesiyordu. Ekmek dilimlerini tabakların yanına pay edip fazladan bir ekmek dilimini kızdan iki yaş büyük, tombul, mavi gözleri ileri derecede miyop ve astigmattan muzdarip oğlanın önüne koydu. Oğlanın gözlüklerinin arkasından izlediği televizyonda cami görüntüleri değişik açılarla arka arkaya dönüyor, araya bir çiçeğin yakın plan fotoğrafı giriyordu. Odanın tepesinde yanan ampul ölü, sarı bir ışık yayıyor; ara sıra evin önünden geçen arabaların farları kapalı perdeye beyaz çizgiler çekiyordu. Dışarıdan gelen sesler iyice azalırken kadın tabaklara tarhana çorbası doldurdu. Kepçeyi tencerenin içine geri koyduğunda, Burhan Çağan, başında beyaz takkesiyle caminin minaresine çıktı, sağ elini kulağına koyup ezan okumaya başladı. Onu gören kız, perdenin yanına gidip kulağını cama

yaklaştırdı. Yakındaki caminin hocası da hoparlörden yayılan yankılı sesiyle ezana başlayınca yerine oturdu. Üçü de besmele çekip su dolu bardaklarını ağızlarına götürdüler.

Bunların hepsi ramazanın kışa denk geldiği bir senede, Üsküdar'da bir apartmanın giriş katında, pencerelerinde kah-verengiye boyalı demirler olan bir evde oldu. Hasan da oradaydı. Hasan'ı bilen bilir, tanıyan tanır, tanımayan tanıyan biri mutlaka anlatmıştır. Sarışın, sıska kızın yaşındayken bile beline sarılı dinamitlerle derede balık avlar, babasının bağlarındaki üzümlerden yapılmış testide şarapları içerdi.

Kızla oğlan çorbalarını kaşıklarken, odanın girişinde kurulu, üstüne bir çaydanlık oturtulmuş sobanın arkasına bakıp durdular. Oğlan dayanamadı.

“Baba, gelsene.”

Sobanın arkasındaki minderde oturmuş, televizyona boş boş bakan adam hafifçe kıpırdandı, kırık burnunun yanlışı kaynamış kemiğinden geçirerek derin ve gürültülü bir nefes aldı.

“Yok, oğlum. Yiyin siz.”

Hasan'ın arkaya doğru taradığı gür sarı saçları, pırıl pırıl mavi gözleri, arkasında iki anası, zengin babası vardı ve kimseye eyvallahı olmazdı. Babasından başka ona ters bir laf edecek, etmeye cesaret edecek biri de çıkamazdı.

Kadın çorba tenceresini mutfığa götürüp başka bir tenceyle geri geldi. Kızın, oğlanın, kadının tabakları yeşilbiberli kuru fasulyeyle doldu. Sıska kız ortadaki tabakta duran pilavın üstüne karabiber serpip marul salatasını karıştırdı. Sobanın arkasındaki adam gözlüklerini çıkarıp gözlerini ovuşturdu. Midesinden göğsüne doğru hareket eden bir gurultu, gündüz içtiği biraların kokusunu getirip boğazına yerleştirdi.

Hasan'ın yediği önünde yemediği ardındaydı. Babasının

ilk karısı Kiraz ona gözü gibi bakar, bahçedeki tavuk yumurtlar yumurtlamaz sığağıyla getirir, güç versin diye Hasan'a içirirdi. Sofradaki yemeği beğenmeyip nazlanınca, babasının “Bırakın, aç kalınca kiremidi gavrar,” demesine karşın Kiraz ona kıyamaz, sahana dört yumurtayı kırırverip pişirir, önüne koyardı.

“Şu fasulyeden bari kaşıkla, gece acıkırsın.”

Sobanın arkasında, akşama doğru ilave edilen kömürün mayışık sığağında kısık sesli televizyona öylesine bakan adam cevap bile vermedi kadına. Ölü bakışlarını televizyondan ayırmadı. Asık suratlı kadın kafasını pek de hayırlı olmayan bir şeyler mırıldanarak salladı. Sobanın arkasındaki adam yana eğilerek pantolonunun cebinden bir mendil çıkarıp terlemiş kelinin silerek tuvalete gitti. O, odadan çıkınca, iki yanından sallanan tül bendini sinirle çekiştirdi kadın.

“Ramazan, mübarek gün, günaha sokar insanı. Zıkkım içesice!”

Soluk benizli kız, kısık bir sesle, çekinerek “Anne, tamam artık,” dedi. Sobanın üstündeki çaydanlık fokurdamaya başlayınca kadın yerinden kalkıp çayı demledi.

Hasan'ın oruçla, sevapla işi olmazdı. Babasından kalan malı mülkü satıp yine de iflastan kurtulamayınca, elinde kalan son parayla bir domuz çiftliğine ortak olmuştu.

Adam odaya girip sobanın arkasındaki yerine oturdu. Kadın, kız ve oğlan siniyi, sofra bezini, kasnağı mutfağa taşıdılar. Biraz sonra tuvalet kapısının önünde açıkta duran çeşmeden su sesleri gelmeye başladı. Kadın abdest alıyordu. Titreyerek odaya girip ayağına yünden çoraplarını geçirdi. Sobanın arkasındaki adam gözünü uyuşmuş gibi baktığı televizyondan ayırıp yünün pütür pütür topuğa sürtünürken çıkardığı sese

çevirdi. Kadın, o sanki odada yokmuşçasına, umursamadan, televizyonu kapatıp önüne serdiği seccadede akşam namazını kılmaya başladı. O sırada kız, üstüne dört çay bardağı ve şekerlik koyduğu tepsiyi mutfaktan getirip yere, sobanın yanına koydu. Çaydanlığa elini uzatınca adam ayaklandı.

“Elleme kızım, ben koyarım.”

Hasan içerdi, Kiraz, anasının onun için testide kurup samanların arasında beklettiği şarapları severdi en çok, bir de Kabataş Erkek Lisesi’nde okurken geceleri kaçıp gittiği Çiçek Pasajı’nda içtiği rakıyı. Varlıklı zamanlardı onlar, o dönemde daha keyifle içerdi. Liseyi bitirememişti, kendi deyimiyle “deniz tarafından” mezun olmuştu.

Kadın tespihini çekerken, tombul oğlan bir ders kitabıyla içeri girip oturdu. Arada arkası dönük hafifçe sallanan annesine bakarak elindeki kitabın sayfalarını karıştırmaya başladı. Kadın seccadesini toplayıp adamın çay doldurduğu bardaklardan birini aldı, koltuğa oturdu. Oğlan hemen atılıp televizyonu açtı, kanalları değiştirmeye koyuldu. Biraz sonra bir el cama tıklattı, kadın yerinden kalkıp perdeyi araladı, “Geliyorum,” diye bağırdı. Dar koridorda paltosunu giydi, kalın başörtüsünü taktı, odanın kapısını açıp televizyondaki filmi izleyen oğluya kızına baktı.

“Ben gidiyorum. Ödeviniz varsa bitirin, abiniz benden önce gelirse yemeğini yesin, mutfakta duruyor her şey, kaldırmadım.”

Sonra sobanın arkasında oturmuş çayını içen adama şöyle bir bakıp odadan çıktı, komşu kadınlarla beraber teravih namazını kılmaya gitti.

Annesi gidince kız köşede duran sehpayı aldı, tepsiyi üstüne koydu ve içindeki çay bardaklarını kenara itti. Odadan

çıktı, biraz sonra mutfaktan abisine seslendi. Oğlan, gözü televizyonda mutfağa gidip tarhana çorbası dolu bir tabakla geri geldi, adam aceleyle yerinden kalkıp çorba tabağını oğlanın elinden aldı, çay tepsisinin içine koydu. Elindeki kaşığı, ekmek dilimlerini tabağın yanına bırakan kıza bakıp “Sağ ol kızım,” dedi.

Hasan'ın kalabalık düğününde kuzular kesilmiş, koca kazanlarda yemekler pişmiş, neredeyse bütün kasaba doyurulmuştu. O da gür sarı saçları, takım elbisesiyle kalabalığın arasında gezinmiş; genç, yakışıklı olmanın, evin önündeki ağaçlardan toplanan bademle içtiği testi şarabının, çalınan davulların keyfini sürmüştü. Peki, sobanın arkasında oturmuş önündeki çorbayı kaşıklayan, kafasının ortası kelleşmiş, donuk mavi gözlü adam kimdi? Hasan olsa onu herkes tanırdı. Geldiği yerde... Üsküdar'da giriş katı, küçücük bir evde, ramazanda bira içip eve döndüğü için “oruç ağızla” ona bağırarak karısına küsüp sofraya oturmayan, sobanın arkasında kukumav kuşu gibi düşünüp duran adamı tanıyan çok kimse yoktu. Çorbayı içince doydum, canı başka bir şey yemek istemedi. Tabağını, kaşığını mutfağa götürüp odaya geldi, televizyonun karşısında elinde kitapla uyuklayan oğlunu dürttü, televizyonu kapattı. Okul çantasından defterini, kitabını çıkartan kızını sobanın arkasındaki mindere oturttu, sehpayı önüne itip çantasını yanına koydu. Sobanın üstündeki çaydanlıktan, kendine, kıza, oğlana çay doldurup bir sigara yaktı. Sobanın başında dikilip, deliğinden gözükken kırmızılığı seyrederek sigarasından derin bir nefes çekti. Zihninde, siyah renk takım elbisesiyle büyük bir evin kırmızıya boyalı dış kapısının önünde durmuş, oynayan çocukları seyrederek keyifle sigarasını tüttüren gamsız bir gencin fotoğrafı vardı.

Arayış

Benim bu ellerim neye yarar, bilmiyorum. İçeriden konuşma, gülüşme sesleri geliyor, duyuyorum. Doktora demişim ki, “Korkuyorum, bacağı mı keseceksiniz diye.” Doktor cevap vermedi. Dışarıda bekleyen abimle yengeme sormuş: “Depresyonda mı?” “Kadın milleti işte, hep depresyonda oluyorlar,” demiş abim. “Kaç kilo?” diye sormuş doktor. Neden sor-duysa? Vereceği ilaç için sordu herhalde. “Bilmiyorum ki, bir alıp bir veriyorlar,” demiş abim. Bunu konuşarak gülüşüyorlar şimdi de. Abim komikliğiyle, hazırcevaplığıyla övünüyor. Kalpsizler!

Kaç kilo olduğumu bana sorsaydı, söylerdim. Tam elli yedi kiloyum, daha dün sabah tartıldım. Her sabah tuvaletten çıktıktan sonra tartılıyorum. En doğru kilo o zaman belli oluyormuş. Sormadı. Ağrı kesici bir iğne yaptı hemşire kız. Tahlillerim temiz çıkmış, neye baktılsa?

Ağrıyan sol bacağı mı havada sallayıp duruyorum. Sağ bacağı m gayet iyi durumda, ama bu sol... Öldürüyor beni. İyi uyuduğum zamanlar dinlenmiş kalkıyorum. O zaman ağrımıyor hiç. Bütün gün iyi oluyorum. Ama uyuyamıyorum genelde. Tam dalacakken kötü, uğursuz düşünceler sarıyor beynimi. Başım da ağrıyor hep.

Ellerimin üstünde açık kahverengi lekeler var, güneş lekeleri... Gençken ne güzeldi ellerim, bembeyaz, pürüzsüz. Gençsin hâlâ, dedi abim geçen gün. Odamda yatağımın üstünde oturmuş ağlıyordum. Kapıyı tıklattı. Biri odasındaysa ve kapı kapalıysa girmeden önce kapıyı tıklatıyorlar hep. Kibarlığı elden bırakmıyorlar bu konuda. Ama benim duyacağımı bile bile, kahvaltı ederken hâlimi konuşarak gülmekte hiçbir beis görmüyorlar nedense. Kapıyı tıklattı; “Efendim,” dedim; girdi o zaman. Ben ağlıyordum, ağlamıştım yani. Yüzümdeki yaşları pijamamın koluna yeni silmiştim. Neden böyle yapıyor muyum? Onları da üzüyormuşum. Ne üzülmesi, gülüyorsunuz işte içeride. “Yüzüm,” dedim, “çöktü.” Moralim bozuluyor aynaya baktıkça. “Daha gençsin, dur bakalım,” dedi işte o zaman: “Bak ben elli iki oldum. Sen daha kırk yaşındasın. Kırk yaşında olmak için neler vermezdim.” Otuz dokuz diyecektim, güler diye bir şey demedim, on üç yaş büyük benden.

Yatakta ters dönüp başucumdaki duvara dikiyorum ayaklarımı, bileklerimden aşağı doğru sızılı bir uyuşma oluyor. Bu bacağımda bir sıkıntı olmasa ağrımazdı. Niye sağ bacağımda bir şey yok?

Ben bu ellerimle yaprak sarardım, hâlâ sararım da içimden gelmiyor artık. O zamanlar bu kahverengi lekeler yoktu üstünde. Yengem manikür yaptırıyor her ay. Ben sevmiyorum. O küçük makasla, tırnak etlerimi ne zaman kesseler bir tanesi kanıyor mutlaka. Zaten televizyonda izledim, bulaşıcı hastalık kapabilirmiş insan o aletlerden. Artık yaptırmıyorum. “Hala, sana da kırmızı oje süreyim mi?” dedi Zeynep geçen gün. Liseye gidiyor. Ben liseye giderken kırmızı oje sürmemiştim henüz. Nişanımda bile açık renk oje sürdürmüştüm. Bu kızın renk renk ojeleri var odasında. Sürdü, taşırdı biraz ama güzel

oldu. “Bu senin olsun, sürersin,” dedi. Sonra bir kere sürmeye çalıştım, beceremedim. Ben bu ellerimle neyi beceriyorum ki?

“Kahvaltı etmeyeceğim, canım istemiyor,” dedim. “Tamam, sonra yersin,” dedi yengem. Bacağımı ovuşturuyordum o sırada, görmezden geldi, gitti içeri. Kızarmış ekmek kokusu geliyor. Açlıktan mıdır nedir, başım yine ağrıyor. Bacağımı böyle yüksekte uzun süre tutamıyorum. Uyusam biraz keşke... Ama konuşup duruyorlar bağıra çağıra. Fısır fısır konuşmalarına da sinir oluyorum. Evliliğimi yürütememişim. Üniversiteyi bitirmişim, elimde mesleğim varmış, çalışmıyormuşum. Kimseyle anlaşılamıyormuşum. Geçimsiz de dedi galiba. Dış kapıyı sertçe kapattım. Eve kendisi gibi boyalı arkadaşlarını doldurmuş, görümcesini çekiştiriyor. Utansın diye kırık bir sesle de olsa, “Hoş geldiniz,” dedim. Şaşırdılar. “Ben odama çekilsem ayıp olmaz, değil mi? Dinlenmem lazım, biraz çarpıntım var da...” Çarpıntım vardı o gün.

Bütün gün çalan telefonların, duvarları boydan boya kaplayan evrak dosyalarının arasında duramadım, evet. Sürekli başım ağrıyordu, ruhum sıkılıyordu çünkü. Resim yapmaya niyetlendim o sıra. Kocam evin masraflarını karşılıyordu nasıl olsa. “Resim yapacağım ben, istifa ettim,” dedim, bir şey demedi. Benim bu ellerim resim yapmaya da yaramıyormuş.

Aslında bütün mesele, çocukları yetiştirirken doğru yönlendirmekle alakalı. Mesela Zeynep’e çocukluğundan beri piyano dersleri aldırıyorlar. Bir sürü senfoni çalabiliyor şimdi. Geçen gün okulunun konser salonunda çaldı, ben de gittim. Herkes alkışladı, heves ettim ben de ama dalga geçerler diye bir şey söylemedim. Zeynep güzel çalıyor, yüzme dersi de aldırıyorlar, benden daha iyi yüzüyor. Yıllar önce bir doktor, “Varis başlangıcı var,” demişti sol bacağım için. “Hareketli bir yaşam tarzı

öneriyorum size.” Gülmüştüm o zaman, komiğime gitmişti. Resimle zaman kaybedeceğime yüzmeye gitseydim keşke.

Rüyamda, bir konser salonunda tek başıma sahneye çıkmış keman çalıyorum. Salon dolup taşıyor, ben saçlarımı bir yana atmışım, başım sola eğik, gözlerim kısık... Bu ellerim ne kadar da marifetliymiş. Belki de gerçekten öyledir, bilmiyorum. Annemle babam şimdikiler gibi bilinçli değildi; müziğe, resme yönlendirmediler beni. Şimdi de çok yaşıyım. Otuz dokuz oldum, kırk da olacağım. Birilerinin yanında sığıntı gibi geçen bir ömür... Başım çok ağrıyor.

Evlilik de bana göre değilmiş. O yaprakları da annesi gibi saramıyormuşum zaten. İçindeki pirinçler dışarı atılıyorlardı kaynayan suda. Olsun, yine de yapmaya devam ettim. Mantı bile açmaya çalıştım. O da olmayınca başka bir şey... Hep bir neden uydurdum varlığıma, sürekli ağrıyan kafama “olmaz ol” dememek için. Diğer türlüğü daha kolay olurdu. Bir jilete bakar bütün iş, bacağımanın ağrısını da hissetmem o zaman.

Kahvaltı masası toplanıyor. Tabak, bardak sesleri salonla mutfak arasında gidip geliyor. Kapı tıklaması. Bacaklarımı duvardan indirmeseydim keşke. Gerçekten ağrıdığına inandıramıyorum bir türlü. Ağlamamın ortasında da gelmiyorlar. Gözyaşlarımı silmişken tıklanıyor o kapı hep. “Hava çok güzel, yürüyüşe çıkalım diyoruz. Ağrıyor mu bacağın hâlâ?” Kafam okşanınca uysallaşıyorum, kedi gibi... Sanki arka odada kedi besliyorlar. “Akşama da balık yemeye götüreyim sizi. Demin konuştuk, ‘Halam Kuzguncuk’taki yeri çok sevmiştin,” dedi Zeynep, oraya gideriz.” Demek bunları da konuşmuşlar. “Tamam,” dedim, “giyineyim ben. Zeynep’i çağırır mısın?”

Kırmızı oje sürsün tırnaklarıma, şu ellerim güzel görünsün hiç değilse.

Nokta

Kadıköy'de, sahile yakın bir kütüphanede büyük pencerelerin önüne konulmuş masalardan birinde oturuyor Nokta. Önünde açık duran kitabı okuyor. O, kütüphaneye girdiğinde rafların arasında dolaşan sırt çantalı, siyah tişörtlü, sakallı, esmer genç yine ayakta ama Nokta arkası dönük olduğu için görmüyor onu, sadece duyuyor. Nokta başını kitaba eğiyor, neredeyse beline kadar gelen siyah, gür, dalgalı saçlarını sol omzundan aşağı sarkıtıyor. Orada öylece bırakmıyor; ince, uzun parmaklarına bir tutam tel dolayıp kıvırdıkça kıvırıyor, tırnaklarında gözleri kadar mavi ojeler... Sakallı'nın ayak seslerini duyuyor, bazen kısa süreliğine kesiliyor bu sesler, sonra yerini tıp tıp sesleri alıyor. Belki de bir raf önünde, eline aldığı bir kitabın sayfalarını karıştırırken hafifçe tempo tutuyor ayağının biriyle. Göremiyor Nokta. Önündeki satırlara iyice gömülüyor, onunla ilgilendiği anlaşılmaz diye. Bu satırlar ne anlatıyor, hiçbir fikri yok. Bir tek cümlesini bile baştan sona okumadı, arada bazı kelimeler seçti sadece, dağınık. Ayak sesleri yaklaşmaya başlayınca, saçlarının açıkta bıraktığı üç ben geliyor aklına. İkisi sırtında sağ omzunun aşağısında alt alta, bir üçgeni oluşturan üç tane ben... Kabarık, iri et benleri değil bunlar, sanki bir ressam Nokta'yı çizmeyi bitirdikten

sonra sırtına ve koluna birbirine yakın üç küçük fırça vuruşu yapmış, sanatçının kendine özel imzası gibi.

Birazdan Sakallı tam arkasından geçecek, o bembeyaz, pürüzsüz sırtı, sol yana dökülen siyah dalgalı saçları, üç fırça vuruşu beni görecek, o dalgınlıkla elindeki kitabı düşürecek belki. Yan yana sıralanmış yüz binlerce sayfanın arasında bir Rönesans tablosu gibi duruyor Nokta. Böyle bir güzellikle karşılamayı hiç beklemiyor Sakallı, hele böyle bir yerde. Nokta sabırsız, ismini bile bilmediği kitabın satırlarında hiçbir sözcüğü seçemiyor. Sakallı'nın birazdan göreceği resmin güzelliğini çok iyi biliyor çünkü. Adımlar yakınında bir yerde iyice yavaşlıyor. Durduğu yerde Nokta'yı görüyor mu, yoksa bir raftan aldığı kitabı mı inceliyor? Merakına yenik düşmeyecek ama Nokta, bakmayacak onun olduğu tarafa, kararlı. Ona önce sırtının resmini gösterecek, Sakallı büyük ihtimalle bunu bir hayal zannedecek. Hiç beklenmedik bir görüntü çünkü Nokta'nın sergilediği. Hayal zannettiği için cesaret bulup sarılmak isteyebilir o sırta. Kollarıyla arkasından sımsıkı sarar Nokta'yı. Eğilip siyah saçlarının kokusunu içine çeker. Sonra başını kendisine doğru çevirip yüzüne bakar Nokta'nın. İşte o zaman bunun bir hayal olduğundan daha çok şüphelenecek Sakallı. Çevirdiği yüzde ufacık bir burun, iri mavi gözler, bakır turuncusu dudaklar gördüğünde çok şaşırarak.

Kalbinin sesi dışarıdan duyuluyor gibi geliyor Nokta'ya. Yanaklarına ateş basıyor, böyle daha da güzel oluyor, böyle daha da güzel olduğunu o kadar çok duydu ki... Eskiden. Sakallı henüz bilmiyor, ayak sesleri yine kısa vuruşlara dönüştü, elindeki kitabı inceliyor demek ki, Nokta'yı görünce tempo falan tutamayacak, öylece donup kalacak.

Sabırsızlanıyor Nokta. Bu Sakallı da amma kitap kurdu

çıktı. Ama Nokta'yı gördüğü anda, ilk konuştuklarında, onu bu kadar beklettiği için özür dileyip ayaklarına kapanacak. Tatlı tatlı gülecek ona Nokta. O zamana kadar sabredecek, hem bu tıp tıp sesleri o kadar yakınında ki... Bütün bunların olması an meselesi. Sol elinin parmaklarıyla saçlarını karıştırdıkça karıştırıyor, yüzük parmağında bir alyans izi. O alyans, Şair Nedim'de üçüncü kattaki bir apartman dairesinin yatak odasında, kırık beyaz renkteki şifonyerin üstünde siyah kadife bir kutunun içinde, kırmızı kadifeden bir yüzük kutusunda duruyor şimdi. Yanında pırlanta taşlı bir yüzükle beraber. Siyah kutuda bundan başka uzun tarafı koparılmış iki kişilik Paris-İstanbul uçak bileti, birkaç fotoğraf, ucundaki ipi yanmış renkli, küçük bir mum, sinema filmi biletleri, beyaz incilerle süslenmiş bir de taç var. Nokta, babasından kalan bu evin içindeki eşyalar yenilenirken edindi bu kutuyu. Mutluluk veren hatıralarını biriktirmek için. Şimdi kutudan da, içindekilerden de, onların hatırlattığı anılardan da nefret ediyor.

Sakallı, ayağıyla tempo tutmaya devam ediyor, birden korku dolu bir düşünce geçiyor Nokta'nın aklından. Yoksa o değil mi? Bir başkasının ayak seslerine mi kulak kabartıyor oturduğundan beri? İçini bir sıkıntı kaplıyor, sinirleniyor, şu anda bulunduğu yere, Nokta'lığına küfürler savuruyor içinden.

Bundan dört sene önce, Nokta henüz Nokta değilken, okuduğu üniversitenin öğrenci değişim programıyla bir dönemliğine Paris'e gitmişti. Okula giderken yürüdüğü sokaklarda, bindiği metroda, yemek yediği restoranlarda herkesin ona hayran gözlerle bakmasını, sanki ona ait anılar değil de zihninde yarattığı hayal ürünü görüntüler zannediyor bir süredir. Sanki hiç gerçek olmamış gibi... Keşke o siyah kutu-

ya onu mutsuz edecek bir ton ıvır zıvır şeyi dolduracağına, Paris'te bir kafede oturmuş kahvesini içip önündeki ders notlarıyla ilgilenirken aniden kafasını kaldırdığında, kadınlar da dâhil her masadan en az bir kişinin onu izlediğini fark ettiği anın görüntüsünü yerleştirseydi. Oysa o, dönemin bitmesini bekleyemeyip kıskançlık krizleri geçirerek İstanbul'dan Paris'e gelen, gelince dönemeyen, dönem sonunda da beraber İstanbul'a döndüklerinde onu alelacele evlenmeye ikna eden adamın fotoğraflarını doldurmuştu o kutuya. O adamın, Şair Nedim'deki apartman dairesine aylardır uğramadığını düşünürsek, Nokta, onunla olan hatıralarını biriktirerek pek de iyi bir iş yapmamıştı.

Arkasında bir yerde kütüphanenin kapısı açılıyor, kısık sesli konuşmalar, gülüşmeler duyuyor Nokta. Sakallı'nın ayak sesleri tekrar Nokta'dan uzağa düşüyor. Grup hâlinde dolaşan öğrencilerin çıkardıkları seslerden rahatsız oldu. Elindeki kitaba odaklanmak istiyor demek ki. Ama Nokta'yı görünce kitabı falan boş verecek, o ciddi ifadesi şaşkınlığa dönüşecek.

Kısık sesli konuşmaların sahipleri bir süre ortalıkta gezinip sonra duruyorlar. Ödev yapmak için gelmişler belli ki. Konuşmalardan bir kitap aradıklarını anlıyor Nokta. O, kafasına incilerle süslü bir taç takıp; tek yakını olan teyzesinin onun bu kadar erken yaşta kendisinden sekiz yaş büyük bir adamla evlenmesine razı olmadığı için katılmadığı nikâhından beri okula pek uğramadı, arkadaşları önce sitem ettiler, sonra onlar da aramaz oldular Nokta'yı. Nokta umursamadı, evde yemek yaparak fotoğraflardaki adamın işten dönmesini bekledi, adamın yorgun olmadığı zamanlarda pasta bile yaptılar, üstüne bir tane mum koyup beraber üflediler, sinemada el ele filmler izleyip bu güzel zamanların hiç bitmemesini umdu-

lar. Zamanla fotoğraflardaki adamın çok çalışacağı, eve bazı geceler gelmeyeceği tuttu. Nokta önceleri çok yalnız hissetti; arkadaşlarını, teyzesini arayıp dert yanmaya çekindi. Bir gün salonda oturmuş adamı beklerken, üçüncü kattaki bu apartman dairesinin çok kirli olduğunu fark etti. Beyaz boyalı ahşap kapıların buzlu camlarının kıyıları ne kadar tozlu oldu! Sonra avizelerin üstleri, pencere pervazları, gardiropaların içleri, mutfak dolaplarının tepeleri... Her yer toz ve kir içindeydi, üstelik Nokta temizledikçe yeniden ve yeniden kirleniyordu. Böylece Nokta, saçlarını atkuyruğu yapıp, çamaşır suyu lekeleriyle dolu pijama altıyla sonu gelmez bir temizliğe girişti. Fotoğraflardaki adamın yüzünü yavaş yavaş unuttu, o da artık gelmeyeşine bahane üretmeye gerek duymuyordu pek. Temizlik yapmadığı zamanlarda başıboş dolanıyordu sokaklarda Nokta, dışarıda olmak yalnızlığını daha derinden hissettiriyordu, o yüzden daha bir saat geçmeden, tozu, kiri bitmeyen apartman dairesine atıyordu kendini. Kimsenin ona bakmayışının, insanların dikkatini çekmeyeişinin üstünde durmuyor, kafayı evin eksiklerine, “marketten alınacaklar” listesine yoruyordu.

Öğrencilerin çantalarının hışırtısı, kalem defter tıkırtıları kesildi, gittiler. Sakallı, Nokta'nın sağ tarafında bir yerlerde sakalını kaşdı. Bu sesi net bir şekilde ve çok yakınında duydu Nokta, içi mutlulukla doldu. Sol elinin yüzük parmağındaki alyans izini kaşdı, bu izin kaybolması, Sakallı'nın bunu görmemesi gerekiyordu. Nokta sağ elinin baş ve işaret parmağıyla bu izin etrafını ovmaya başladı.

Fotoğraflardaki adam dün akşam herkesin işten döndüğü bir saatte gelmişti eve. Nokta o sırada banyo penceresinin önündeki mermeri siliyordu. Terden kafasına yapışan

saçlarını tepesinde toplamıştı, üstünde yakası bolarmış eski bir tişört vardı. Onun geldiğini duymadı, adam varlığını belli etmek için açık olan banyo kapısını tıklattığında ayağının altındaki tabureden düşecek gibi oldu bu yüzden. Çok kalmadı; salondaki koltukta Nokta'yı karşısına oturtup bir süredir başka bir evde yaşadığını, yakında kıyafetlerini ve başka birkaç eşyasını almak için uğrayacağını ama Nokta'nın endişe etmemesini, boşanma sonrasında ona ödeyeceği nafakayla geçinebileceğini, ev zaten Nokta'ya ait olduğu için o konuda da sıkıntı çekmeyeceğini, küçük bir çocuğa anlatır gibi tane tane izah edip gitti.

O gittikten sonra Nokta bir süre daha o koltukta oturmaya devam etti. Ne düşüneceğini, ne yapacağını bilemedi. Adama da doğru dürüst bir cevap verememişti zaten. Yerinden kalkıp banyoya gitti, mermer taşı silmeyi bitirdi, pencereyi çevreleyen fayans döşeli duvara geçti. Adamın demin söyledikleri onun için sürpriz değildi, bu işin böyle sonlanacağını hissediyordu, o yüzden aşırı bir tepki vermeye gerek yoktu, bir şey olmamış gibi kaldığı yerden devam edecekti hayatına. Fayans aralarındaki beyaz çizgileri ovarken ağlamaya başladı, güçlkle nefes alıyor, yüreği daralıyordu. Salondaki pencereyi açıp kafasını dışarı uzattı, gökyüzünü görmeye çalıştı. Haykırmak istedi, cılız bir çığlık çıktı ağzından, etrafta bir değişim olmadı. Nokta, kendi sesine yabancılaştığını fark etti o an, uzun zamandır kimseyle doğru dürüst konuşmamıştı.

Yatak odasına gidip siyah kadife kutuyu eline aldı, tertemiz yatak örtüsüne üstünün başının pisliğiyle oturdu. Kutunun içindekileri bir bir çıkarıp küçük bir anma töreni yaptı, bol bol ağladı. Sonra kutuyu yerine koyup soyundu, yatağa girdi. Onun orada güzelim vücudu, üçgen oluşturan benle-

riyle cırılçıplak yatışını kimsenin bilmeyişine, umursamayışına ağladı bu sefer. Kocaman evrende, bir gezegenin içindeki bir kıtada, o kıtanın içindeki bir ülkede, o ülkenin içindeki bir şehrin sokağında, üçüncü kattaki bir evin yatak odasında, örtüler altında büzülmüş ağlayan minicik bir kadın. Birbirini sarmalayan, iç içe geçmiş oluşumların içinde nokta gibi, küçücük bir varlık. Tepesindeki yıldızlar kadar güzelken artık kimsenin bakıp görmediği, silikleşmiş bir nokta. Yattığı yataktan bir daha kalkamasa yokluğunu kimsenin fark etmeyeceği, hiçbir yeri doldurmayan önemsiz bir iz.

İşte Nokta, bu sabah uyandığında bunu değiştirmeye karar verdi. O yüzden yataktan kalkar kalkmaz uzun bir banyo yaptı, omuzlarını açıkta bırakan beyaz elbisesini buldu, çamaşır suyundan kupkuru olmuş ellerine krem sürüp tırnaklarını maviye, dudaklarını bakır turuncusuna boyadı. Saçlarını açık bırakıp, boynuna şekerli bir koku sıktı. Şair Nedim'deki apartman dairesinden çıkıp sahile kadar yürüdü, Kadıköy'e giden vapura binip saçlarında, boynunda dolaşan ılık esintiyi dinledi. Annesinin kucağında oturan küçük bir kız çocuğu gözlerini ona dikmişti, gülümsedi Nokta. Vapurdan inip yürüdü. Değişim öyle hemen olmayacaktı, bunun farkındaydı. Nokta olduğunu önce o unutmalıydı, Nokta olmanın bilinciyle bakmamalı, yürümemeli, konuşmamalıydı.

Sahilde dolaşırken yorulduğunu fark etti, biraz da üşüdü, karşısına çıkan kütüphaneye girdi. Aslında soğuk bir şey içmek istiyordu canı, daha kahvaltı bile etmemişti. Ama insanlarla dolu bir kafede tek başına oturup bir şeyler yiyip içmek fikri gözünü korkuttu birden, bu işi biraz sonraya bıraktı. İçeri girdiğinde raf aralarında dolaşan Sakallı, içinde bir yerleri uyandırdı. O Nokta'yı görmemişti, çünkü Nokta henüz nok-

talığını koruyordu. Ancak Nokta olduğunu unuttuğu zaman tam olarak çıkacaktı Nokta'lıktan. Uzun zamandır buradaydı, cümlelerin bittiği yerde. Yeniden cümlelerin ortasındaki yükseliş anına dönmek kolay olmayacaktı. Ama kafaya koymuştu Nokta, bir pencerenin önünde oturmuş, saçlarını sol yanından sarkıtmış, sadece üç güzel fırça vuruşunun olduğu pürüzsüz sırtını Sakallı'ya dönmüştü. Sakallı, çok yakınında bir yerde yine, ayağının o alıştığı temposunu duyuyor Nokta. Sırtını dikleştirip, önündeki kitabı eline alıyor, sayfalarını hızlıca çeviriyor, sarı yapraklardan çıkan toz hapşırtıyor onu. Çantasında kâğıt mendil arayıp buluyor, burnunu siliyor. Sırtını tekrar dikleştiriyor, saçlarını arkasına atıp hafifçe geriniyor, o sırada ayak seslerinin kesildiğini fark ediyor. Gitti mi? Yüreği sıkışarak başını çevirip ilk defa bakıyor arkasına, karşısında sağ elinde bir kitapla öylece dikilmiş ona bakan siyah tişörtlü, esmer, sakallı genci görüyor. Şaşıyor Sakallı, suçüstü yakalanmış gibi ne yapacağını bilemeden gülüyor. Nokta, sıkışan yüreğinin yerinde serin bir esinti hissediyor, Sakallı'ya kendini tanıtmak için adını hatırlamaya çalışıyor.

Vasıfsız

Pencerenin önünde ayakta dikiliyordu Şinasi. Siyah, kemik çerçeveli gözlükleri gözünde, yeşil-kahverengi çizgili ince atkısı boynunda, kirli sakalı yüzünde tiksintiyle karışık memnuniyetsiz bir bakışla sokağı izliyordu. Oturdıkları apartmanın karşı çaprazında aylar önce yıkılan binanın yerindeki inşaatın önüne eski bir kamyon yanaşmış, iki inşaat işçisi ellerindeki küreklerle kum atıyorlardı kasasına. Kamyon yolu tıkamış, yol zaten daracık. Bir de üstüne üstlük yokuş. Sokağın alt tarafından gelen kargo arabası kamyonun arkasında bekliyor, onun gerisindeki iki otomobilin şoförleri birbiri ardına kornalarına basıyorlardı. Yukarıdan aşağı inen arabalar da katıldı onlara, çünkü kargo arabasının arkasındaki yeşil otomobilin sürücüsü kurnazlık edip yolun diğer tarafına geçmeye çalıştı, trafiği daha fena tıkadı. İnşaat işçileri, hızla doldurup boşaltıyorlardı kürekleri; kamyon şoförünün bu kum bitmeden yoldan çekilmeye niyeti yoktu. Aşağıdan yukarıdan başka arabalar da gelip eklendi bu karışıklığa, korna sesleri iyice arttı. Yeşil arabayla burun buruna duran taksinin şoförü kafasını camdan çıkarmış, sol eli havada söyleniyordu. Pencere kapalı, ne konuştuklarını anlayamadı Şinasi, zaten korna sesinden duyulacak gibi de değildi.

“Ne oluyor yine orada, kafam şıştı deminden beri mutfakta, dan dan dan.”

“İnşaatın önüne kamyon yanaştı yine, karıştı ortalık.”

Annesi, Şinasi’nin yanına gelip dışarı göz attı, yüzünü ekşitip uzaklaştı camdan. Koltukların yastıklarını kabarttı, oturma yerlerine vurdu pat pat. Fiskos masasına serili dantel örtüyü düzelitti, saksıdaki çiçeklerini kontrol etti, köşede duran masanın etrafına dizilmiş sandalyelerden birine milimetrik bir ayar verdi. Odanın son rötuşlarını yaptıktan sonra bakışları geldi, pencerenin önünde gözlüğü, atkısı, kirli sakalıyla alakasız bir nesne gibi duran Şinasi’nin üstünde sabitlendi.

“Yarım saate gelirler, gitmiyor musun sen daha?”

“Çıkacağım şimdi, şu karışıklık geçsin diye bekledim.”

“Senin ne işin var oğlum arabalarla, yürüyerek gitmeyecek misin zaten. Kaçtıydı görüşmen?”

“Tam bir saati yok, öğleden sonra gel dediler işte.”

“İyi, giderken berbere uğra da şu sakalını bir kestir, ayıp olur adamlara.”

“Ne berberi anne ya, öyle bir yer değil burası.”

“Nasıl bir yermiş beyefendi? Danışmanlık şirketi demedin mi?”

“Evet.”

“Şirketse ona göre gideceksin işte.”

“Anne, tamam. Çok biliyormuşsun gibi...”

Annesi dik dik baktı Şinasi’nin yüzüne, kafasını sallayıp bir şeyler mırıldanarak mutfığa gitti. Şinasi, kapının önünde ayakkabılarını giyerken arka cebindeki sigara paketini yarıldığını hatırladı. Doğrulunca yan cebine elini attı, on beş lira, iki üç tane de bozukluk. Çay bardağı, tabak gürültülerinin içindeki annesine seslendi.

“Ben çıkıyorum.”

Kapıya gelip tıraş olması için son bir kez ısrar etseydi, uğraşmak istemediğinden pes etmiş bir tavırla “İyi madem para ver, kalmamış üstümde,” diyecekti. Duymadı kadın ya da duymazdan geldi. Şinasi ikinci kere bağırmadı, kapıyı kapatıp aşağı indi.

Sokaktaki keşmekeş biraz durulmuştu. Kamyon sağ tekerleklerini inşaatın önündeki yükseltiye çıkarmış, işçiler kürek sallamaya devam ediyorlardı. Kamyonun bıraktığı boşluktan arabalar zar zor geçmeye çalışıyordu. “Size de, inşaatınıza da...” dedi işçilere bakarak ancak kendisinin duyabileceği kadar bir sesle. İnşaatın önünden geçmemek için yolun biraz aşağısına inip arka sokağı dolandı.

Bu semtten de, bu sokaktan da nefret ediyor. Ne trafiği biter ne gürültüsü, ne inşaatı ne amelesi... Üstelik bu amele milleti, ne zaman önlerinden geçse alaycı gözlerle süzüyorlar Şinasi’yi. Geçen sabah bakkaldan ekmek almış dönüyordu. Bunlardan iki üç tanesi de inşaatın önünde dikilmiş çay, sigara içiyorlardı. Biri gülerek bir şeyler söyledi, anlamadı Şinasi. “Entel abisi, entel,” dedi diğeri. Şinasi dönüp ters bir bakış atsa (“Bana mı dedin?”) kavga çıkacak. Duymazlıktan geldi, yürüdü gitti. Evde anasına köpürdü:

“Ekmek almaya falan gitmem bundan sonra. Kendiniz gidin.”

“Otuz yaşındaki adam dursun, babanla biz gidelim değil mi ekmek almaya. Utanmıyor bir de. Aylaksın işte, ne işin var, incilerin mi dökülür.”

“Ayrı eve çıkacağım ben, o zaman ne yapacaksınız bakalım.”

“Aman çık, hiç durma.”

Bizimki sinirle odasına kapanmıştı. Cepte babanın ver-

diği üç beş kuruş harçlıktan başka para olmayınca esip gürlenmenin de bir sarsıntısı olmuyordu, ancak odanın kapısını kapatabilmişti sertçe. Açlık başına vurunca da odadan çıkıp süklüm püklüm oturmuştu kahvaltı masasına.

İnşaata da, işçilere de, sokağa da, parasızlığına da küfredip bir sigara yaktı. Pakette beş altı tane kalmış. Cebindeki parayla sigara alsa, çayı kahveyi neyle içecek? “Ulan, ne hâle geldik. Başlayacağım bu kadının da altın gününe. Evde bile oturmuyoruz rahat rahat. Cepte üç kuruş parayla, kolaysa akşama kadar dolan sokaklarda.”

Sigarası bitince Beşiktaş’a yürümeye karar verdi. “Bir saate yakın yürümem lazım. Yürürüm, yürümek gibisi var mı? Kafam dağılır, hem spor olur. Varınca da denize, martılara bakar, çayımı içerim. Keşke bir defter kalem alsaydım yanıma. Romanıma başlardım artık.”

“İslık çalmak için bir şey lazım değil.” Aklına geldi, şiirin tamamını hatırlayamadı. İslık çalmayı da beceremiyor. Ama iyi şiir okurdu üniversitedeyken. Edebiyatçı adam ne de olsa. Edebiyat fakültesinden mezun oldu. Daha pek bir şey yazmışlığı yok. Üniversite yıllarında hoşlandığı kızı tavlama için yazdığı şiiri birkaç edebiyat dergisine yollamıştı. Yayımlamadılar. Kızla da olmadı zaten, başkasından hoşlanıyormuş. Şu romana bir başlayabilse... Ama işte hep para sıkıntısı. Rahat rahat yazmak için geçim derdin olmayacak. Zengin baban olacak bir kere. Şinasi’nin babası piyango idaresinde müdür. Emekliliği geldi de geçiyor bile. Fena da kazanmıyor hani. Kira derdi de yok. Dededen kalma evde oturuyorlar Şinasi’nin çocukluğundan beri. Kaç kere söyledi bizimki, “Devlet, size lojmanda kalma hakkı veriyor, oturun lojmanda, ben de belki bu evde kalırım.” “Neyle geçineceksiniz beyefendi? Evle iş

bitiyor mu? Bunun faturası var, mutfak masrafı var.” İstese onları da karşılar bu ihtiyar ama yapmaz. İlle de Şinasi bir iş tutacak, çalışacak, evlenecek ki babası da ona destek olsun.

Lafa gelince çok modern baba. “Ben kızımı da, oğlumu da elimden geldiğince okuttum, ikisi de üniversiteyi bitirdiler çok şükür. Sıkmadım, bir şeylerine karışmadım, yeri geldi, karşılıklı içtik.” Yaptı bunları, yalan değil şimdi. Şinasi’nin de hakkını yememek lazım, o da iki sene uzattıysa da bitirdi okulu. Peder ona da ses çıkarmadı; “delikanlı adam, gezip tozacak tabii, iki sene uzamış, bir şey olmaz,” dedi. Okul bitti, bu çocuk ne iş görecektir? Sınavı kazanıp öğretmen olacak. Olacak da, bizimkinde oturup o sınava çalışacak hâl yok ki. Anasının zihin açsın diye yaptığı tatlıları; geceleri çalışıyor, midesi kazınır diye yaptığı börekleri, kurabiyeleri yiyip yiyip yattı odasında, ders kitaplarının üstünde uyuklayıp sayfalara salya akıttı ancak. Babasının, parasız kalıp morali bozulmasın diye fazladan verdiği harçlıkları, iki üç zibidi arkadaşının gözüne hoş görünmek için onlara yemek ısmarlamaya yatırıp durdu.

İki sene, üç sene... Ne Şinasi’nin bu sınava çalışacağı ne de kazanacağı var. Bu sefer de tutturmuş, kafe açacakmış. Babası sinirlendi, bayramlık ağzını açacak ama tek erkek evlat, hem şimdi koskoca edebiyat fakültesini bitirmiş çocuk, bunca çalışmayla kazanamıyorsa sınav sisteminin hiç mi suçu yok? Nice atanamayan genç var. Böylece seneler boyu dirsek çürütüp atanamayan biçarelerin de mazlumluk hakkını yiyiverdi bizimki evin rızkını yediği gibi. Babası senelerce çalışıp biriktirdiği parasından çekti. Şinasi’ye Beyoğlu’nda küçük bir kafe açıldı. O kafeye birçok şair ve yazar gelecekti, gece yarlarına kadar sohbetler edilecek, edebiyatla ilgili ateşli tartışmalar olacak, soğuk kış günlerinde hava karardıktan sonra

kahve kupalarının içine katılan konyaklar aşka dair şiirler söyletecekti. Uzun boyuyla etrafta dolaşan, hatırlı müşterilere kahveyi kendi eliyle götüren, çoğunlukla da cam kenarındaki küçük masada oturup önündeki deftere bir şeyler karalayan yahut elindeki kitabı okuyup tatlı tatlı gülümseyen şu yakışıklı adam buranın sahibi Şinasi miydi? Kızlar aralarında fısıldaşıyorlardı. “Şair Cafe” tabelası asılırken Şinasi’nin zihninde bunlar oluyor, annesiyle ablası içerde dükkânı kirinden arındırmaya çalışıyorlardı.

İlk zamanlar bir hevesle, koştura koştura gitti işine. Haybeci arkadaşlarının gözünde önemli adam olmanın keyfini sürdürdü. Karşılığında pek hesap ödetmedi, hele güzel kızlara hiç. Onların haricinde gelenlerle de tiplerini beğenmediğinden ilgilenmedi. Neredeydi bu edebiyatçılar? Bir senenin sonunda dükkân kirası ve diğer masrafları ödemekten babasının kalan birikmiş parası da bitti. Tüccar eniştesi, akıl versin, yardım etsin diye çağırıldı. Bizimki, işe güce küstü bu sefer, akşama kadar yattı evde. Böylece kapandı dükkân. Dükkân denmesine de kızıyordu beyefendi, bu babası amma odun adammış, kafeye dükkân diyormuş.

Şimdi de sahildeki çay bahçesinde, cebindeki üç kuruşla çay içip romanını düşünüyor. Bu roman fikri de kafeyi batırınca aklına düştü. Romana ne sermaye lazım, bir defter bir kalem. Ama önce kafada bitirmeli yazacaklarını. Sonrası bir tek kâğıda dökmek. Edebiyat okumuş adam Şinasi, o yazmayacak da kim yazacak? Yazacak da nerede? Evden buraya kadar taban tepti, sahile, denize, martılara diye geldi; düşünecek, bunlar ona ilham kaynağı olacak ama ne gezer. Yan masada iki tane tombul teyze, cırtlak sesleriyle nefes almadan konuşuyorlar. Diğer tarafındaki masaya okulu asmış liseliler

doluşmuş, her kafadan bir ses çıkıyor. Bizimki denize yoğunlaşmaya, romanını düşünmeye çalışıyor. Yok, olmuyor. Gürültü, hiç durmadan konuşan insanların sesleri... Ne çirkin şehir! Kıyıda oturayım dese, kara, ayağı çıplak çocuklar. “Abi, bir liran var mı?” “Abi, mendil alır mısın?” Bir araya gelince daha fena oluyorlar. Hiç gelemiyor Şinasi bunlara, hiç. Bir sahil kasabasında, küçücük bir pansiyonda kalıp, herkesten uzakta yazmalı romanını. Günlerce denize bakıp düşünmeli. Kafasında bir bitirebilse, kâğıda dökmek kolay iş.

Şair bir genç, parasız, köyünden İstanbul’a gelmiş. Şair olduğunu kendisi de bilmiyor henüz. Çalıştığı şantiyenin demir ve betonuna hapsoluyor şehirde, sonra bir kıza âşık oluyor, şiir yazmaya başlıyor kız için. Geceleri, üç kişiyle paylaştığı odasında horlama ve osuruk sesleri arasında kızın güzel gözlerine dizeler yazıyor. Sonra kızla yakınlaşması, şairliğini keşfetmesi. Beş parasız gencin şiire, insana ve kıza olan sevgisi. Bir bitse, Şinasi’nin büyük çıkışı olabilecek bir roman. Ondan umutlarını kesmiş, yüzüne bıkkınlıkla bakan ana babadan, abladadan, enişteden intikamını alacak bir başyapıt. Cebinde parası olmadığından görüşemediği arkadaşları imza kuyruğunda... Ah, bir yazabilse... Ama ortam müsait değil, insanlardan uzaklaşmalı, o sahil kasabasına gitmeli, bir başına denize bakmalı, en önemlisi de şu karşıdaki inşaatı görmeli her gün. Yazma isteği falan bırakmıyor insanda o yabani ameleler, kamyon gürültüsü.

Canı sıkılınca cep telefonunu çıkarıp oyun oynadı bir süre. Acıkınca hesabı ödeyip kalktı, sahildeki simitçiden bir simit aldı. Evdeki kıymalı böreği, patates salatasını düşünerek kuru kuru yedi. Üstüne paketteki son sigarayı da içti. Cebinde kalan bozukluklarla minibüse binip babasının yanına gitti.

İdare تنها, telaşsız. Giriş katındaki veznelerde çalışan bir iki kişiyle selamlaştı, üst kata babasının odasına çıktı. Babası koltuğuna oturmuş, masasının önündeki karşılıklı iki sandalyeden birinde oturan şef Enver'e gülererek bir şeyler anlatıyordu. Şinasi'yi görünce açık alındaki çizgiler sıklaştı, suratı asıldı. Enver gülererek yerinden kalktı. Şinasi elini öpmeye çalıştı, öptürmedi. Kırk yıllık şakalaşmalar... Babası, kuru bir "Hoş geldin," dedi. Şinasi geçti, Enver'in karşısındaki sandalyeye oturdu.

"Çay iç, çay söyleyeyim."

"Yok abi, içtim, sağ ol."

Karşılıklı hâl hatır sorulduktan sonra sessizleşti ortam. Enver'in burada olması iyi ama onun yanında da para istenmez ki.

"Annemin de altın günü vardı bugün, sokakta inşaatın kamyonu yolu tıkamış, araba gürültüsünden durulmuyordu evde. Kadıncağızın kafası şişmişti ben çıkarken."

"Bitmiyor sizin sokakta da inşaat, gerçi İstanbul'da her yer öyle artık."

Babası yüz vermedi, asıl mevzuyu sormak için hazırda bekliyordu.

"Hızlı yapıyor adamlar, biter birkaç aya. Ne oldu senin iş görüşmesi?"

Şinasi yalandan sakalını kaşdı. Babasıyla göz göze gelmek için gözlüğünü çıkarıp gözlerini ovdu cevap verirken.

"Görüştük de ne bileyim... Adamları gözüm hiç tutmadı. Kurumsal bir yer de değil zaten."

"Neresi, hayırdır, ne işi?"

"Bir danışmanlık şirketi, bilindik bir yer değil, bizim eve yakın."

Ova ova acıttı gözlerini bizimki, babası bakışlarını ona dikmiş, sabırsızlıkla neticeyi öğrenmeye çalışıyordu.

“Oğlum çeksene elini gözünden, ne oldu yani, ne dediler, arayacaklar mı?”

Enver’in yanında, hava atacağı tuttu bizimkinin.

“Ne diyecekler, ‘tamam,’ dediler de verdikleri para az. Beklentimi sordular, ‘o parayı veremeyiz,’ dediler.”

“Hep öyle Şinasi, bak bizim Kadir de geçen sene mezun oldu, biliyorsun. Aldığı maaş...”

Babasının alnındaki çizgilerin sayısı arttı, tombul yüzü kızardı, burnundan derin bir nefesi koyuverip araya girdi.

“Kabul etmedin mi yani, ‘olmaz mı,’ dedin?”

“Yok, ‘bir düşüneceğim,’ dedim.”

“Kabul et sen, şimdi nerede başlasan ilk alacağın para asgari ücret, işi bilmeyen adama öyle yüksek maaşlar vermiyorlar, değil mi Enver?”

“Doğru, ilk üç ay deneme süresi, diyorlar artık.”

“Sen kabul et, ararsın yarın, bir başla bakalım.”

Ayağa kalktı Şinasi, durum ciddileşiyor, bir şey bulmak lazım. Pantolonunu çekiştirdi, önemsiz bir şey söylüyormuş gibi paçalarını inceleyerek konuştu.

“Yok, baba. Tekrar aradılar demin, ben buraya gelirken. Olur ya da olmaz, bir şey söyleyeyim diye...”

“Eee, ne dedin?”

“Yok, dedim. Başka işlere bakacağım artık, hem ben edebiyat mezunuyum, benim işimle alakasız...”

Lafını bitiremedi, alnına çarpan mavi kapaklı dosya babasının önünde mi duruyordu, yoksa Şinasi’nin lafı nereye getireceğini anlayıp, o, paçalarıyla meşgul olurken yandaki cam kapaklı dolaptan mı almıştı? Ama babası iri yarı bir adamdı,

yerinden kalksa, dosyayı alsa fark etmez miydi Şinasi, ederdi. Alnına çarpıp yere düşen dosyayla bakıştı bir an. O, daha olayın şokunu atlatamadan, sinirden kıpkırmızı olmuş babasının bağırması bütün katı sardı. Enver de donup kaldı, yerinden kalkmayı bile akıl edemedi. Oturduğu koltuktan kalkmış bağıarak Şinasi'ye doğru yürüyen müdürünü tam arkasından geçerken yakaladı son anda, dışarıdan iki kişi daha geldi, zor tuttular adamı. Şeker, tansiyon hepsi onda. Zorla oturttular koltuğuna. Şinasi kapının eşiğinde süklüm püklüm kalakaldı, babasının ona kızıp bağıracağı zamanlar olmuştu ama böylesi büyük bir tepkiyi ilk kez görüyordu. Yalnız Şinasi değil, yıllardır beraber çalıştığı insanlar da müdürlerinin bu hâline ilk kez şahit oluyorlardı. Getirdikleri suyu içerken “Öldürecek bu adam beni,” diyordu. Kravatını gevşetip mavi gömleğinin üst düğmelerini açtılar. Tam sakinleşir gibi olurken kapının ağzında dikilen Şinasi'ye bakıp yeniden bağırıp çağırmaya başlayınca, Enver yıldırım hızıyla kapıya gelip bizimkini kolundan tuttu: “Haydi oğlum, sen şimdi iyice sinirlendirme adamı burada dikilip.” Gururuna dokundu bu defa. Kolunu çekip sıyrıldı. Kısıp sesle babasına bakmadan, “Bırak abi ya, benimle ne alakası var, bir şeye sinirlenmiş belli ki,” deyip kimseyle göz göze gelmemeye çalışarak çıktı gitti.

Binanın önünde elini sinirle arka cebine attı, yalnız çakmak geldi eline. Sigarası da yok, para da alamadı. Kafasını kaldırımlara vurup dağıtası geldi. Hızla yürüdü caddede, bir süre sonra nereye gideceğini düşünmeye başladı. “İnsanın bir tane gerçek dostu olmaz mı bu hâldeyken yanına gidip dertleşeceği.” Kampanyalarını tanıtmak için arayan bankalardan, sigorta şirketlerinden başka çaldıran olmuyordu onun telefonunu. O sinirle eve kadar yürüdü, yürümese ne olacak,

minibüs parası bile yok ki cebinde. Apartmanın merdivenlerini çıkarken tabanları sızlıyordu. Evin kapısından girerken mutfaktan gelen su seslerini duydu. Misafirler gitmiş, annesi bulaşık makinesine tabakları diziyordu. Kapı sesini duyunca elinde mutfak beziyle çıktı geldi, yüzünde neşeli, yumuşak bir hâl vardı. Yeni evlenen gelinlerden ikisi onu oturtmuşlar, çayın, ikramın üstüne Türk kahvesi yapmışlar, o da kırk yılın başı keyif için içtiği sigaralarından birini yakmış, üstüne de Macide hanıma fal baktırmıştı.

“Hoş geldin. Nasıl geçti görüşmen?”

“Bok gibi geçti, oldu mu, bok gibi geçti.”

Kadın olduğu yerde kalakaldı. O daha cevap veremeden odasına girip kapıyı çarptı bizimki. Gözlüğünü, atkısını duvara dayalı çalışma masasının üstüne fırlatıp kendini yatağa attı. Çok geçmeden uyuyakaldı. Karnının gurultusuyla uyandığında hava kararmış, sokağın ışıkları yanmıştı. İçeriye dinledi, açık televizyonun sesinden başka bir şey duyamadı. Akşam yemeğine oturmazdı ama mutfağa gidip börekten, patates salatasından kendine bir tabak hazırlayıp odasında yedi. Annesinden iki üç dal sigara isteyecekti bir de mecbur. Bunları düşünürken sinirlendi, ne küçük hesaplardı, büyük romanını bir an önce yazmalıydı. Masanın üstüne fırlattığı gözlüğünü takıp pencereyi açtı. Karşı tarafta ışıkları yanmaya başlayan binalara baktı. Kim bilir o ışıkların olduğu evlerde ne mutlu, ne tasasız hayatlar vardı. Şu ışıklara bakıp içeceği bir sigarası bile yoktu Şinasi'nin, üstelik açtı. Evet, açtı ve tek dal sigarası yoktu. Romanı bitince bir röportajda anlatabilirdi bu akşamı, insanların içinde onu rezil eden babası da utanır, “Eşeklik ettik be!” derdi. Pencereyi kapatıp, yatağına sırtüstü uzandı, gözlerini tavana dikti, *Gecenin Işıklarına Sitem* adını vereceği yeni şiirini düşünmeye koyuldu.

Ayrılık

Bir sokak kavgasında dayak yemiş gibi döndüm eve. Saçım sakalım uzamış, tırnaklarım pislik içinde, altımdaki siyah eşofmanda sigara külü izleri. Ayağımdan çıkardığım tozlu spor ayakkabılarım yassı, çamurlu burunlarıyla yerde yatıyor; deminki kavgadan baygın ayrılmışlar belli ki. Eve girer girmez karşıma çıkan salonun hâli benden beter. Duvara dayalı masanın üstünde kirli, boş tencere. Yanında kiri kurumuş tabak, içinde kaşık. Cam bardağın dibinde iki gün önce içtiğim şarabın koyu kırmızı çökeltisi. Koltuğun önündeki ahşap sehpanın üstünde sigara izmaritleriyle dolu iki kül tablası, kirli bardaklar, gazeteler, dergiler, faturalar, kâğıtlar, kumandalar, sehpanın yanında yerde duran bira, meyve suyu şişeleri, yarısı boş bir şarap şişesi, koltuğun üstüne atılmış birkaç kıyafet, battaniye, yastık. Yüzümde acılı bir gülümsemeyle kapıya yaslanıp baktım salona. “Bir ilişkinin enkazı.” Şimdi beni bu hâlimle, gidişinin yarattığı dağınıklığa şiirsel laflar ederken görse etkilenir miydi acaba?

Yerdeki fayans ayağıma tüm soğukluğunu geçirince kapıdan çekildim. Ayakkabılarımın yanına attığım market poşetlerinin içindekileri çıkarmayı düşündüm, sonra vazgeçtim. Dört şişe bira, bir paket makarna, patates cipsi, bir de mizah

dergisi. O, buraya yerleşmeden önce hafta sonları evde keyif yapacağım zamanlarda da eve getirdiğim market poşetinde bunlar oluyordu genelde. Demek ki keyifliyken de, üzüntülüken de içiyor, kayıntı olarak cips yiyor, açlık iyice bastırınca da makarna haşlıyordum. Mizah dergisi fazlalıktı bu sefer, okuyacak hâlîm yoktu, kendimi veremiyordum. Ama bir şeylerle meşgul olmam lazımdı, zaman geçmiyordu. “Aslında geçiyor, bugün son gün. Aşk acısı çekip dibe vurmanın süresi, aldığım sağlık raporu kadar. Bir hafta. Yarın, normal insanlar gibi işe gidecek, toplantılara girecek, beyli hanımlı konuşmalar yapacağım.”

Koltuğa oturduğumda saatlerce yürümüş gibi yorgundum. Bacaklarım sızlıyordu. Önümdeki sehpayaya ayaklarımı uzatmadan önce üstündeki tozlu kırıntıları bir banka faturasının zarfıyla yana süpürdüm. Bu pisliğin ve kargaşanın içinde titizliğim tutmuştu bir de şimdi. Canım bu kadar sıkkın olmasa bu hâlîme gülebilirdim. Dergilerin arasına sıkışmış bir bardak altlığı göz kırptı sehpanın üstünden. Normalde bardak altlığıyla falan işim olmazdı. Eskitme ahşaptan bir orta sehpayla da işim olmazdı aslında.

“Ama sevgilim, salonumuzun havasını değiştirir.” Salonumuz? “Bardakları sehpayaya koyarken bardak altlığı kullanalım, iz kalacak yepyeni sehparamızda.” Sehparamız? Hem zaten eskitilmiş değil miydi? Bir insan niye eskitilmiş bir şeye para veriyordu ki? Çünkü hemen âşık olmuştu, çünkü kızıl saçlarını açıp çıplak omuzlarına bıraktığında aklı başından gidiyordu. Çünkü buğday rengi teni, incecik bir beli, kenarlarını göz kalemiyle siyaha boyadığı ela gözleri vardı. Hem *vintage* objeleri çok seviyordu. Bu sehpa salonun havasını çok değiştirecekti. *Vintage* sehpayaya uzattığım ayaklarımdan ekşi bir koku geliyor-

du, şişelerin ve bardakların oluşturduğu yuvarlak izler arasında seramik bir bardak altlığı, kızıl saçlı sahibinin onu buradan kurtarmasını bekliyordu. Daha çok bekler. Bugün tam sekiz gün oluyor gideli. İşini sevmediğine karar vermiş, tek yapmak istediği fotoğraf çekmekmiş, bu ilişki ona yeni bir şey katmıyormuş. İş bırakmalı, yanına sadece fotoğraf makinesini alıp biraz uzaklaşmalıymış. Arkadaşlarıyla kaldığı evden getirdiği bavulunu da alıp gitti. O günden beri aramadı. Sekiz gündür kim bilir neler yapıyor, nereleri dolaşıp, nelerin fotoğrafını çekiyor. Onun eskitilmiş sehпасı ve kokan çoraplarımla baş başa kaldım. Mide bulandırıcı bir yalnızlık benimki.

Yatak odasına gidip gardırobun alt çekmecesinde temiz çorap aradım, bir çift kalmış, yarın işe giderken giyeceğim seni. Nisan ayında evde çorapsız oturamayan, sürekli üşüyen adam. Yaşlanıyor muyum? Yok, hava soğuk hâlâ. Yatağın üstünde yorgan büzülmüş yatıyor, üç gün önce bıraktığım gibi. Bu yatakta uyandığım son gün yastığına sinmiş kokusunu içime çekerken sertleştım. Sonrası malûm. Yastıktaki ıslaklık kurumuştur şimdiye çoktan. Yastığı ıslattıktan hemen sonra *Zebercet'e* dönüşüyorum, diye düşündüm. Yastığı yorganın altına ittim, o günden beri koltukta uyuyorum. Aramadı, aramayacak, dönmedi, dönmeyecek. Bunu çok iyi bilmeme rağmen salona döner dönmez cep telefonuma gitti elim. Aramamış. Kokan çoraplarımı çıkarıp yere fırlattım. Pencerenin önünde yerde duran iki bin parçalı yapbozun yanına doğru. Kahverengili, sarılı bir dünya haritası. Kenarları yanmış gibi. “Çok *vintage*.” Görür görmez bayıldı. “Sevgilim, bitirip duvara asarız bunu.” Akşamları yemekten sonra başına otururduk bunun. Şarap kadehlerimiz yanımızda olurdu. Önce kenarlarını bitirdik, çerçevesi ortaya çıkınca Asya kıtasından yola

çıktık, onu tam bitirmeden Avrupa'nın parçalarını bulup yerleştirmeye başladı sevgilim. En çok buralara gitmek istiyormuş. Prag, Roma, Paris... Beraber gidecektik hepsine, söz vermiştim. Çünkü boynundan yayılan kokuyu çok seviyordum. Yapboz parçalarının ve kırmızı şarap dolu kadehlerimizin yanında, yerde sevişmeye başlıyorduk. "Bir film sahnesi gibi," diyordu bittiğinde mutlulukla. Gülmenin ona çok yakıştığını söylemiş miydim?

Televizyonu açınca onun sürekli izlediği, tüm gün farklı yemek programları yayımlayan kanal çıktı. En son bunu mu izlemişim? Ekrandaki şef, geniş çukur tavada, jülyen doğradığı sebzeleri sallıyor, yemeğin yanına yapacağı tatlı için çikolatayı benmari usulü eritiyordu. O da evde yediğimiz akşamlarda değişik soslarla makarnalar hazırlardı. Yemek yapmayı, mutfakta vakit geçirmeyi çok seviyormuş, terapi gibi geliyormuş. Yanında mutlaka kırmızı şarap olmalı, günün yorgunluğunu böyle atıyormuş. "Kocaman makarna tabakları almalıyız sevgilim." Alıyoruz. "Bir de kocaman şarap kadehleri." Alışveriş merkezlerinin ev eşyası satan büyük mağazalarının kasalarında kredi kartı elimde bekliyorum. Çünkü gecenin bir vakti sevişmek için uyandırıyor beni. Sabahları onun konyundan ayrılıp işe gitmenin nasıl bir işkence olduğundan bahsetmiş miydim?

Başlayacağım televizyonuna da, kanalına da! Aldığım biraları buzdolabına yerleştirmek için kalktım. Duvarın dibinde baykuş desenli otuz altı numara terlikleri. O küçücük ayaklarıyla kim bilir hangi trene binmiş, elinde fotoğraf makinesiyle oturmuş, kimleri kendine âşık ediyor? Belki de yeni tanıştığı bir adamla bir Avrupa seyahati planlıyor. Ben de gideceğim bu evden. Yarın. Uykusunu alamamış, gözü çapaklı,

suratı asık bir sürü insanla beraber... İşe. Sağlık raporumun süresi cuma günü bitti, aşk acısına rapor vermiyorlar, “Halı sahada dizimi sakatladım,” dedim telefonda ofistekilere, raporu tanıdık bir doktordan ayarladım. Neyse ki ofisten görüştüğüm, gelip hâlime bakacak, yalanımı ortaya çıkaracak kimse yok. Kızıl saçlı sevgilim bavuluyla gelip de eşyaları, evi, kıyafetlerimi değiştirmeye başladığında üniversiteden beri görüştüğüm birkaç arkadaşım uyarmıştı beni. “Oğlum, bu kız seni parmağında oynatıyor lan, kendine gel.” Ne zamandır onlarla da görüşmüyorum. “Daha entelektüel insanlarla arkadaşlık etmeliyiz sevgilim.”

Biraları buzdolabına yerleştirip koltuğa döndüm, bir sigara yaktım, iki kül tablası da ağzına kadar dolu, demin kalktığım da çöpe dökseydim keşke, çöp de doldu, dışarı çıktığımda atsaydım keşke. Boş ver!

Şimdi gelse; evi, beni bu halde görse. Tekrar telefonu kontrol ediyorum. Mesaj bile yok. İnternette, üye olduğu sosyal paylaşım sitelerinde, nerede olabileceğiyle ilgili bir iz arıyorum yine. Yok. Elinde fotoğraf makinesiyle Katmandu’da dolaşabilir şu an. Kızıl saçlarına tülbentten yaptığı bir bandı bağlamıştır. Böyle anlarda delirecek gibi oluyorum. Kız arkadaşından tekme yiyince boşladığı arkadaşlarını arayıp soran, dert yanan yavşak olmamak için zor tutuyorum kendimi. Onu da aramayacaktım sözde. “Birbirimize göre değiliz. Sen sabah işe gidip akşam eve dönmekten mutlu olan bir insansın. Bu da senin suçun değil. Ama benim yaşamak istediğim hayat bu değil. Birbirimizi mutsuz etmeyelim daha fazla. Beni düşünüp üzülmeni istemiyorum, lütfen aramayalım birbirimizi.” Yazın Roma’ya götürecektim onu beş günlüğüne, ucuz uçak bileti bile bulmuştum. “Hâlâ yıllık izin diyorsun, aş bunları, ben ta-

mamen özgür olmaktan bahsediyorum.” Beni beğenmiyordu artık güzel gözlü sevgilim, hevesini almış, sevgili olmamızdan bu yana doğru dürüst kitap okumamama, fazla arkadaşım olmamasına kafayı takmıştı. İlk geldiğinde bayıldığı Amerikan mutfaklı, bir oda bir salon evimden de sıkılmıştı. Tek başıma yaşamamın bana kazandırdığı *İssız Adam* imajı, elimde kareli fırın eldivenleriyle ödeme kasalarında sıra beklerken kaybolmuştu. Telefonunun kapalı olduğunu bile bile birçok kez aramam da bu duruma iyi bir katkı sağlamayacaktı. Ama batmıştım bir kere. O yüzden yine aradım.

Kapalı telefonu. Yapbozun tamamlanmış kısımlarından Macaristan’a takıldı gözüm. Budapeşte’ye mi gitti? Kiminle? İçim daralıyor. Bağırıp çağırmak, üç ay taksitini ödediğim sehpayı kırıp parçalamak istiyorum. Ama kızmaya hakkım yok. Onu elimde tutmayı beceremedim. Gizemli taraflarım olmasa da varmış gibi yapmalıydım. Ara sıra onu evde bekleterek dışarıda arkadaşlarımla takılmalıydım. “Tamam, seni seviyorum ama bunlar da benim kaç yıllık arkadaşlarım, birbirimizin her şeyine karışmayalım,” deyip sınırimi çizmeli, bana saygı duymasını sağlamalıydım. Evlenince nerede oturacağımızı düşüneneğime, evliliğin insan doğasına aykırı bir şey olduğunu söyleyip uykularını kaçırmalıydım. Ben ne yaptım? Tasmamdan tutup beni sürüklediği her yere sızlanmadan gidip yapmamı istediği her şeyi yaptım. Makarna yiyip göbek yağlarımı sağlamaştırdım. Seçtiği filmleri izleyip, seçtiği müzikleri dinledim. Şimdi de bomboş evde yere yatmış, sahibinin dönmesini bekleyen köpek gibi üzgün, ağlamaklı havlayıp duruyorum.

Kendime küfredip yerimden kalktım. Buzdolabındaki üç birayı sehpanın yanına, yere dizip ilkinden başladım. Sehpa-

da yer yok, kül tablasını yine dökmedim. Üçüncü biranın yarısında uyuyakalmışım.

Uyandığımda otuz altı numara terlikler kucağımdaydı. *Zebercet* geldi aklıma yine. Pencerenin önüne fırlattım. Manş denizinin oralarda bir deprem oldu, İngiltere Fransa'dan koparak Atlas Okyanusu'na yuvarlandı. Daha doğrusu Atlas Okyanusu'nun bulunması gereken yere. O kısım boş. Belli ki artık boş kalacak, oturup yapboz tamamlayacak hâlîm yok. Uyumadan önce içtiğim biralar dile geldi, tuvalette işerken duvardaki fayans desenlerinin arasında yüzünü görür gibi oldum, belki de ben uyurken aramıştı, arasa uyanırdım. Mesaj atmış olabilirdi. Elimi yıkamadan koltuğa koştum.

Telefonu elime alıp aramayışıyla yüzleştim yine. Kapalı olacağını bile bile tekrar aradım. Şu telefonu elime her aldığımda, aramayışıyla yüzleşip “ulaşılamıyor” mesajını dinleyerek internet sitelerinde ne yaptığıyla ilgili bir iz aramak alışıldık bir şeye dönüştü artık, parmaklarım otomatik olarak yapıyor bunları. İkinci internet sitesini tararken, insanların yedikleri yemeklerin, içtikleri kahvelerin, gezdikleri yerlerin, çocuklarının, eşlerinin fotoğraflarının arasında tanıdık bir kızılık geçti ekrandan. İhtimal vermedim. Ekranı yukarı kaydırınca bir masanın kenarında tekrar belirdi kızılık. Kuzeninin paylaştığı bir fotoğraf. Kızıl saçlarını tepesinde toplamış, üstünde bol, sarı renk bir tişört. Yanında beyaz iç tülbindinin kenarlarından kır saçları çıkmış, dirseklerini masaya dayamış, şişman kollarının birinde iki altın bilezik olan güleç yüzlü bir kadın. Yağlı ellerini yıkamaya gitmeden biraz önce çekilmiş bir fotoğraf belli ki. “Canım kuzenimle yengem ve yengemin meşhur kakaolu keki” yazıyor fotoğrafın altında. Önlerinde çiçekli plastik masa örtüsü, yuvarlak bir tepside kek.

Bu fotoğrafı ne kadar uzun süre inceledim bilmiyorum ama telefonu elimden bıraktığımda gülüyordum. Fotoğrafa tekrar bakmak istediğimde tahmin ettiğim gibi yoktu, silinmişti. Ona sormadan fotoğrafı internette paylaşan kuzen, bin türlü azar işitmişti büyük ihtimalle.

Canım sevgilim, hani beni sürüklediğin mağazalarda baktığın ahşap masalar, ortası delik kek kalıpları, hani o desenli hasır masa örtüleri. Peki, nerede özenle düzleştirip sırtına doğru saldıgın saçlar, gözünün kenarından eksik etmediğin siyah boyalar, siyah daracık elbiselerin. Hani elinde fotoğraf makinen? Düşlediğin yollar. Ama sen de haklısın, Düzce'ye gidip anamı babamı görecekmiş demek olmazdı tabii. Telefonunu da kapatmalıydın, doğru. Gizem katmalı bu işlere. Ben ne diyordum? Aramadı, aramayacak, dönmedi, dönmeyecek. Döneceksin canım sevgilim, hem de çabucak döneceksin. Yola çıkınca hiçbir yer çekmedi beni kendine. Anne baba evine gidip odamda, yatağımda uyudum, kafa dinledim biraz, sabahlara kadar *Stairway to Heaven* dinleyip ruhumu arındırdım diyeceksin. Bizi düşündüm, bir şans daha vermemiz gerek bence, çok emek harcadık diyeceksin.

Ben de bu fotoğrafı hiç görmemiş gibi yapacağım, hayatıma girip evimin her yerine izini bıraktıktan sonra beni hiç umursamadan terk edip gidişine sitem etmeyeceğim bile. Benden daha iyisini bulamadığın, bulamayacağını anladığın için mi geri döndüğünü asla sormayacağım. Yapboz parçalarında İngiltere'yle Fransa'nın bozulan ilişkisini yeniden kurup sonra da yanlarına yatıp sevişeceğim seninle. Bütün bu haftayı hiç yaşamamış, *Zebercet*’liğe hiç bulaşmamış gibi davranacağım. Neden mi? O güzel, diri göğüslerinden bahsetmiş miydin?

Dış Kapının Mandalı

Yol boyunca sıralanan bölünmüş tarlaları, onların arasında bazen yalnız bazen iki üç tanesi yan yana dizilmiş duran ağaçları, ara sıra gözüken kulübeleri seyrederken kendisiyle onlar arasındaki cama burnunu yasladı. Oluşan küçük buğuyu parmağıyla sildi. Şimdi burada bu minibüs dursa, Eda yapayalnız inse, bu tarlaların arasında bir ağaçtan diğerine yürüse, sonra birinin altında oturup sırtını ağacın gövdesine yaslayarak uyusa. Tekrar o rüyayı görse ve uyanınca kafasını yukarı kaldırıp ağacın dallarına güzel haberi verse. Artık sağır duvarların olmayacağı haberini.

Şoförün arkasındaki koltuklardan birine oturmuş, yanındaki Kerem'le harıl harıl bir şeyler tartışan Yiğit, kafasını çevirince, az önce yanından kalktığı Eda'nın, minibüsün camına burnunu değdirip durduğunu gördü ve gülümsedi. Bu kıza âşık, bu kızı yanından ayırmak istemiyor, bu kızın yanında uyandığı sabahlarda yataktan çıkmak istemiyor. Daha iki saat önce sarılmış yatıyorlardı, otel odasında komodinlerin üstüne bıraktıkları cep telefonlarının alarmları çalmadan önce.

Tarlaları, ağaçları, kulübeleri seyrederken Yiğit'in ön taraftan gelen sesini dinliyordu Eda. Kameramanlık yapan Kerem'le, içinde Eda'nın yabancı olduğu yığınla terim geçen

bir konuşma yapıyordu Yiğit. Onun sesini duymak, yakınında olduğunu bilmek iyi geliyor Eda'ya. Konuşurken yüzünün aldığı hâli, alnında oluşan çizgileri, elini kolunu sallayışını düşünüyor. Daha bu sabah o kolların arasında uyandı. Rüyasında yerden bir karış yüksekte, ince tül den beyaz bir gecelikle, dümdüz bir yeşilliğin üstünde, ileride gördüğü ağaçlara doğru uçuyordu. Gözünün görebildiği uzaklıkta sadece ağaçlar vardı, ne bir dağ ne bir bina ne de sağır duvarlar. Yürür gibi ilerliyordu havada, ayakları çıplaktı. Bazen yüzükoyun yatıp, yeşil düzlüğe daha çok yaklaşıyordu, o zaman serin ama üşütmeyen tatlı bir rüzgâr bütün vücudunu sarıyor, sanki sırtında yumuşacık bir kuş tüyü geziniyordu. Sonra yüzünü gökyüzüne çevirip maviliği izliyor, rüzgâr bu sefer uzun, siyah saçlarıyla oynuyor, sanki görünmez eller kafa derisini okşuyordu. Emin olmak için bazen havada yükseliyor, ileriye bakıp ağaçlardan başka hiçbir yükseltinin olmadığı gerçeğini bir kez daha keşfediyor, bu sefer ayaklarını sallayıp mutlulukla daha hızlı uçuyordu.

Uyandığında ona sınıksız sarılmış uyuyan Yiğit'in nefesini hissetti ensesinde. Ağır ağır ona doğru dönüp uykudaki yüzünü izledi. İçinde huzurlu bir mutluluk vardı, onu hemen uyandırıp rüyasında aldığı güzel haberi anlatmak istedi, sonra vazgeçti. Anlatırsa gerçekleşmeyeceğine dair batıl bir inanç yerleşti içine. Cep telefonları yataktan kalkma vaktinin geldiğini hatırlatana kadar ona sarılıp yatmaya devam etti.

Bir el saçını karıştırıp kafasından öptü. Kerem'in yanından kalkıp soluğu dalga dalga siyah saçlı, mavi gözlü sevgilisinin yanında almıştı. Bu kızın ilk önce saçlarını görmüştü arkadan, Kadıköy'de, sahile yakın bir kütüphanenin rafları arasında dolaşıyor, yakında gideceği belgesel çekimi için araştırma

yapıyordu. Sıkıntılı, stresli zamanlardı. Bilgiler toplanacak, metinler yazılacak, kameraman, yapım amiri bulunacak, sonra yola çıkılacak, çekimler başlayacak, her gün telefonda İstanbul'daki yapımcıya dert anlatılacaktı. Yiğit'in genç yaşına rağmen tecrübeli olduğu, bilindik sıkıntılı işler. Ama kitaplarla dolu rafların arasında, siyah dalgalı saçlı, mavi gözlü, bakır turuncusu dudaklı bir kızla karşılaşacağını bilemezdi. Masallardaki pastalardan çıkan kızlar bile daha olası ve sahiydi o görüntünün yanında. Tanışalı henüz iki ay olmuşken Ege'de şehirleri, kasabaları ve köyleri dolaşmaya başladılar. O kadar narin, hayal gibi bir hâli var ki bu kızın, çok üstüne düşerse korkup kaçacağından, kendi hâline bırakırsa uçup gideceğinden korkuyor. Yanına oturup onunla beraber dışarıyı izledi bir süre. Sonra Eda'nın sırtındaki benleri okşayarak kulağına eğilip fısıldadı.

“Bu sabah aceleyle çıktık, bunları öpmeyi unuttum.”

Eda güldü, dışarıdaki ağaçların verdiği huzuru ona arkasından sarılmış Yiğit'in verdiği mutlulukla birleştirdi içinde. Yüreği olduğu yere sığmadı, tarlaların arasında bir ağaçtan diğerine koşmak istedi.

Minibüs tahta kapılı eski evlerin arasında küçük bir bakkal dükkânının olduğu daracık bir yokuştan aşağı inerken bir evin önünde oturan iki yaşlı kadınla göz göze geldi Eda. Kadınlar minibüsün içine meraklı bakışlar atarlarken dikdörtgen taşlarla döşenmiş yolun ıngırtısıyla sallanarak ilerlemeye devam ettiler. Yol boyunca en arka koltukta uyuyan Özge uyandı, onun önündeki koltukta oturmuş kulaklıkla müzik dinleyen Salih toparlanıp şoförün yanına gitti, minibüsün içinde hareket başlamıştı. Her kafadan bir ses çıkıyordu.

“Hocam, burası mıymış, bu kasabada insan yok.”

“İnsanı ne yapacaksın, ev çekmeye gelmedik mi?”

“Zafer Abi, klimayı mı kapattın, piştik sıcaktan.”

“Boş kaset bırakmıştım bu çantanın içine, nereye koydunuz?”

“Özge, burada bir imam varmış, cin kovmada çok başarılı diyorlar, seni bir götürsek mi?”

“Beni küçükken götürdüler oğlum, okunmuş üflenmiş bir insanım hâlihazırda.”

“Zafer Abi, şurada dursana, belediyenin yerini soralım.”

Minibüs çarşıda bir ciğercinin önünde durdu, Yiğit’le Salih aşağı indiler, birer sigara yakıp dükkânın önünde dikilen iki gençle konuşmaya başladılar. Zafer de inmiş, minibüsün diğer tarafında kısa voltalar atarak sigarasını tütürüyordu. Eda hâlâ yerinden kalkmamıştı, Yiğit’le Salih’e yol tarif eden delikanlılardan birinin konuşurken iki parmağında çevirip durduğu anahtarlıklara takıldı gözü, diğeri ise elini kolunu sallayarak bir yerleri işaret ediyor, ara sıra önlerinde duran minibüsü süzüyordu. Gülerek yanına oturan Özge, önünde durdukları dükkânın kapısına yapıştırılmış kâğıdı gösterdi.

“Ciğer ekmek arasıdır. Tabak’da servisimiz yoktur. Israr etmeyiniz. Teşekkürler.”

Yiğit’le Salih minibüse binerlerken Kerem kafasını cep telefonundan kaldırdı. Her boşlukta İstanbul’daki kiskanç sevgilisinin mesajlarına cevap yetiştirmeye çalışıyordu.

“Ciğerci nasıldır acaba, birer ekmek arası mı yeseydik başlamadan.”

“Oğlum, daha bir saat önce kahvaltı ettik. Bugün burada yiyeceğiz zaten, meşhurmuş bu ciğerci. Zafer Abi, şu taraftan döneceğiz, geldiğimiz yoldaymış belediye.”

Salih, belediye binasından yanında iki adamla çıkıp on-

larla beraber minibüse bindi. Belediyede çalışan Necati kırk yaşlarında, neşeli, konuşkan, ufak tefek biriydi. Konuşurken, oturduğu yerden ikide bir kalkıp geçtikleri yollardan bir şeyler gösteriyordu. Onunla beraber gelen muhtarın belindeki kemer, üstüne binen katmerli göbeği zor idare ediyordu. Elindeki mendille terleyen ensesini, boynunu silip duruyor, pek konuşmadan arabanın içindeki gençleri tek tek süzüyordu. Özge yanında oturduğu Eda'nın kulağına eğilip gülerek fısıldadı. "*Laurel le Hardy*'yi bulduk."

Muhtar içten içe en çok Özge'ye şaşıyordu. Kızın aylar önce parlak bir maviye boyadığı saçlarının boyası akmış, alttan çıkan siyahlarla uçta kalan soluk maviler birbirine karışmıştı. İki kulağında üçer küpe, burnunda yıldız şeklinde bir hızma vardı. Bu ayrıntılara şaşıran muhtar kızın göbeğinin altındaki dövmeyle görse keçileri kaçırabilirdi. Necati ise gözlemle falan vakit kaybetmiyor, soru yağmuruna tutuyordu onları. Şehirde hangi otelde kalmışlardı? Buradan sonra nereye gideceklerdi? Zor olmuyor muydu böyle sürekli yollarda? İş gereği ikisiyle de hemen kaynaşan Salih, ne yenip içileceğine, hangi yoldan giderlerse daha kısa sürede geri döneceklerine dair malûmat alıyordu. Eda geçtikleri yollara, eski evlere, onların arasından yükselen beyaz balkonlu yeni evlere, dükkânlara bakıyordu. Bu ekibin içinde tanımlanmış bir görevi yoktu. Yiğit gittikleri yerlerde onu tanıtırken "asistan" olduğunu söylüyordu ama aslında bu grubun içinde bir asistana ihtiyaç yoktu. Eda bu yolculuğa Yiğit'in ısrarıyla çıkmıştı. Yalnızlığa itildiği bir evliliği daha bir ay önce bitirmiş, insanlarla kopardığı iletişimini henüz kurmaya başlamışken, yeni tanıştığı bir adamla böyle bir yolculuğa çıkmak çok mantıksız bir iş gibi gelmişti ona başta. Ama Eda'nın iyileşmeye, uzaklaşmaya ihtiyacı vardı.

Son zamanlarda rüyalarında sürekli o sağır duvarları görüyordu.

Dar, küçük bir sokağın girişinde minibüsten indiler. Sokağın bir köşesinde üst üste yığılmış dokuma leventleri, diğer köşesinde birazdan girecekleri evin arkasında duran, sararmış otlar ve dikenlerle dolu büyük, bakımsız bir bahçe vardı. Muhtar ve Necati önden gidip soluk kırmızı renkteki ahşap kapıyı açtılar. Kamera ve diğer malzemeler evin girişindeki küçük avluya taşındı. İçeri girer girmez bir serinlik çarptı yüzlerine. Dışarıdaki cehennem sıcaklığından sonra beklenmedik bir histi. Avluyu gölgeleyen aralıklı çatının üstü yan tarafta bir başka evin bahçesindeki büyük ağaçların eğilmiş dalları ve yapraklarıyla örtülüydü. Sağ köşede boyaları dökmüş mavi bir kapı, az ilerisinde taş lavaboyla çevrili bir çeşme vardı. Yerde, çeşmeden kapıya doğru uzanan su gideri taşı yararlanarak ilerliyor, bir karış eninde bir yarığa ulaşıyordu. Sol tarafta tuvalet olarak kullanılan kabinin etrafındaki tah-talar delik deşikti. Onun yanındaki duvar boyunca uzanan, yerden yarım metre yüksekteki ensiz toprakta, ev hâlâ yaşanır haldeyken dikilmiş bitkilerden sararmış birkaç dal kalmıştı geriye. Bu avlunun sonundaki dar bir koridordan geçerek bir öncekinden daha büyük ve ferah, üstü açık bir avluya çıktılar. Ev bütün heybetiyle yaralı bir dev gibi karşılarına dikilmiş oldu böylece. Eve açılan iki kanatlı büyük kapının üstünde uzun çizgiler hâlinde küf izleri vardı, geniş pencerelerin birkaçının camı kırılmış, ikinci katın ortasında duran balkonun demirleri pislikten ve küften kararmıştı. Avluda yerde oraya buraya atılmış teneke kutular, birkaç kilim, saksılar, bir ibrik, bir kadın terliğinin sol teki, ortadaki bir kolonun dibinde asıldığı çividen düşmüş kalın, kirli bir ip ve bunun gibi

başka eşyalar yeni gelen misafirlerle onların anlamadığı bir dilde konuşup duruyorlardı. Muhtar telaşlandı, bu kargaşayı düzenlemek, ev sahibinin ayıbını ortaya çıkarırcasına bir araya toplanmış eşyaları göz önünden kaldırmak istedi. Ev yıllardır kapalıydı, oturan yoktu, hele içerisi kim bilir nasıl tozlanmıştı. Burası tarihî eser kapsamına alınmıştı ama onların gelip filme çekeceğini kimse söylememişti. Her şeyi elden geçirmek gerekiyordu, Yiğit ona engel oldu, amacı tarihî eser görüntülemek değil artık yaşanmayan evleri, sahiplerinin bıraktığı hâliyle göstermekti. Avludan, evin kale gibi duruşundan çok etkilenmişti.

Necati'nin zorlayarak açtığı kapıdan girince evin içinden yayılan ekşi, ağır bir koku hepsinin içine yerleşiverdi. Eda, yanında getirdiği fotoğraf makinesi elinde, hiç bir şey çekmeden yürüyor; ayağının altındaki tahtaların gıcirtısına, yerlere serilmiş renk renk kilimlere, geyikli bir duvar halısına, yanında asılı duran gaz lambasına, bir duvara oyulmuş perdeli yüklüğe, arka taraftaki cumbaya, tahtalardan sızan tozlu gün ışığına, dikkatini nereye vereceğini bilemeden bakıp duruyordu. Yiğit çekime üst kattan başlamaya karar verince, o da evin girişindeki küçük avluya dönüp evin her yerini fotoğrafalamaya karar verdi.

Aralıklı çatının üstündeki yaprakların yansıttığı ışık, küçük avluyu turuncuya boyamıştı. Eda önce çeşmenin, dış kapının, tahta tuvaletin, muhtarın ekmek evi dediği odanın boyası dökülmüş mavi kapısının fotoğrafını çekti. Ekmek evinin kapısının önündeki tahta basamağa oturup çektiği fotoğraflara baktı, ayağa kalkmış dönüp gidecekken kapının demir mandalıyla göz göze geldi, elini uzatıp tutmasıyla birlikte serin bir dalga Eda'nın iki parmağından girip eline yayıldı, kapı

açılmadı. Demirin soğukluğuna şaşırarak tekrar dokundu. Eline doğru yayılan serinlikle karışık hazdan kolundaki tüyler dikildi. Utanılacak bir şey yapıyormuş gibi hissetti birden, elini çekti. Makineyi gözüne dayayıp mandalın yakından bir fotoğrafını çekti. Çektiği fotoğrafa bakarken az ilerisindeki büyük kapının gıcirtısıyla irkildi. Kapının aralığından ona bakan bir çift gözle karşılaşınca ne yapacağını şaşırdı. Karşı taraf da aynı haldeydi. Eda'yı görür görmez çukurlaşmış koyu renk gözleri büyüdü, bir an çakılıp kaldı, sonra aniden uzaklaştı. Eda korktu, birkaç adım geri çekildi, içeri diğerlerinin yanına gitmeyi düşündü. Ama merakına engel olamadı. Kapıyı yavaşça açarak dışarı çıktı; sırtına siyah bir şal almış, omuzlarını düşürmüş, sağ elinde bir bastonla, uzaklaşan bir kadın gördü. Aralarında belli bir mesafe bırakarak onun arkasından yürümeye başladı. Attığı her adımda geri dönmeye niyetleniyor, biraz durup sonra yeniden kadını takip etmeye devam ediyordu. Taş döşeli tozlu yollarda yürüyerek dört sokağın kesiştiği küçük bir meydana vardılar. Sokaklardan birine girip iki evin duvarla çevrili bahçelerinin arasındaki dar bir aralıktan geçerek başka bir sokağa çıktılar. Kadın, yeşil demir kapılı bir evin yanındaki kulpsuz tahta kapıyı iterek içeri girdi, kapı arkasından kapandı. Eda, kapının biraz ilerisinde ne yapacağına karar veremedi öylece durdu. Niye takip ediyordu bu kadını, onda saklı olan neyi merak ediyordu? Yoksa sadece heyecan mı arıyordu? Düşünecek fazla zamanı yokmuş gibi geliyordu ama bu acelesinin nereden kaynaklandığını da bilmiyordu.

Kapıya yaklaşp hafifçe itti, karşısına tepesi örtülü, dar, hafif karanlık, kısa bir yokuş çıktı. Yokuşu çıkınca tepesindeki tavan bitti, tekrar gökyüzü görüldü. Kendini tek katlı

bir evin biraz ilerisinde buldu, kadın ortada yoktu. Ev bu zamana kadar gördüğü hiçbir eve benzemiyordu; üç odalıydı ve üç odanın da kapısı, ortada duran, yeri kilimle kaplı iki metrelik bir açıklığa bakıyordu. Bu açıklığın hemen dışındaki taşlıkta siyah lastikten bir çift ayakkabı duruyordu. Yokuşun bittiği yerde sağ tarafta önüne lavabo konulmuş bir çeşme, karşısında da tuvalet olarak kullanıldığı anlaşılan beyaz kapılı bir kabin vardı. Odalardan birinin penceresi bu kabinin yanına düşüyordu ama içerisini göremiyordu Eda. Oda güneş görmüyordu, karanlıktı. Çeşmenin yanındaki duvarın girintisine konulmuş, geniş bir saksıya dikili sivri biberlerin yanında birkaç dakika durdu. Hâline gülesi geldi, orada ne arıyordu? Kadın onu görse ne diyecekti? Bu sırada, tuvaletin yanına düşen oda aydınlandı, içeride biri ışık yakmıştı. Bir süre odanın içine bakakaldı Eda, gördüğü şeyi tanıyor ama tanıdığı şeyle eşleştiremiyor. Ahşap pencerenin arkasında durmuş, ona soğuk soğuk bakan gri duvarları tanıyınca olduğu yere çakılıp kaldı. Biri buz gibi eliyle ensesinden yakalayiverdi onu, kötü bir rüyayı kulağına fısıldayarak anımsattı. Bunlar rüyasında gördüğü, dilsiz olduğu için konuşamadığı, bir kapı bulamadığı için dışarı çıkamadığı, el kol hareketleriyle çaresizce derdini anlatmaya çalıştığı sağır duvarlardı. Eda'nın elleri titremeye başladı, elindeki fotoğraf makinesini yere bıraktı. Arkasındaki duvara yaslandı. O sırada odada bir hareket oldu. Takip ettiği kadın, ayakta büyükçe bir kumaşı katlıyordu. İş bitince ışığı söndürdü, gelip pencerenin önüne oturdu. Gözlerini yere sabitleyip hafifçe sallanmaya başladı, onun bu hâli Eda'ya çok tanıdık geldi, o da aylarca bir evde tek başına oturmuş, yalnızlığın onu kavrayıp küçücük bir noktaya çevirdiği zamanları yaşamıştı. Kadın başını yerden

kaldırıp Eda'nın gizlendiği yere dikti gözlerini. Bu kadarı yeterdi, artık ya arkasına bakmadan koşarak kaçacak ya da gidip onunla konuşacaktı. Ama kadının onu görmediğini fark etti, çünkü hâlinde en ufak bir değişiklik olmamıştı. Bakışları çeşmeyi, Eda'yı, biberlerin yeşil yapraklarını delip geçiyor, daha derine, daha karanlık bir yere doğru gidiyordu. Eda, ellerinin titremesi geçince fotoğraf makinesini yerden aldı, pencere ardında oturan bu kadının ona yönelmiş ama onu görmeyen bakışlarının bir fotoğrafını çekti. Sağır duvarlar ışık kapanınca görünmez olmuşlardı, onları tekrar görmek istemiyordu, kadını orada hissiz duvarlarıyla baş başa bırakıp yokuştan aşağı indi, tahta kapıdan çıkıp geldiği yoldan geri döndü.

Evin önündeki büyük avluda, sırtlarını duvara vermiş yerdeki minderlerin üstünde oturan muhtarla Zafer, kısık sesle havadan sudan muhabbet edip sigara içiyorlardı. Yukarıdan Yiğit'in, Özge'nin konuşma sesleri geliyordu. Zafer, Eda'yı görünce ayaklandı, tahta bir iskemle bulup getirdi. Eda, karşısına oturduğu muhtarın ona soran gözlerle baktığını fark edince, neden yukarıdaki ekiple beraber olmadığını açıklama ihtiyacı duydu. Elindeki fotoğraf makinesini göstererek "Evin fotoğraflarını çekiyordum ben de," dedi.

Muhtar, Eda'nın görünüşünü, sakinliğini pek beğenmiş, "hanım kız," demişti içinden. Yukarıdaki mavi kafalı kızı çok yadırgamıştı ilk başta ama konuşkan, girişken bir kızdı. Soğuk insan buralarda sevilmezdi.

"Sizin ekmek evi dediğiniz yerin fotoğrafını çekiyordum, bir teyze geldi, beni görünce gitti. Kimdi acaba?"

"Allah Allah! Bir şey demedi mi?"

"Yok, demedi. Korktu gibi geldi bana."

Muhtar güldü.

“Korkulacak neyin var senin? Perihan’dır belki. Başkası olsa konuşurdu.”

“Perihan kim?”

“Deli Perihan derler, biraz kırıktır. Kırık da değil aslında ya soldur, konuşuvermez insanla. Odur muhakkak ama kork-masaydın, kimseye zararı yoktur, yazık, öyle kendi kendine...”

“Yalnız mı, kimsesi yok mu?”

“Anasıyla duruyordu ya, o da rahmetli oldu iki sene evvel. Bu Perihan evlenemedi, gençliğinde bir nişanlandıydı, o da olmadı, adam bunu bırakıp İstanbul’da biriyle evlendi.”

Necati’nin sesi geldi yukarıdan, bir şeyler anlatıp gülüyordu. Muhtar, elindeki mendili sallayarak yukarıyı işaret etti.

“Eğlence çıktı buna da.”

“Nasıl geçiniyor peki?”

“Kim?”

“İşte, bahsettiğiniz teyze, Perihan.”

“Hee, berberdi o gençliğinde. Gelinlik kızların saçını başını yapardı. Benle yaşıttır o ama erken çöktü, bastonla geziyor. İzmir’de duran bir abisi var, görsen Perihan’dan genç sanırsın. Bayramlarda geldiğinde götürüp gider Perihan’ı ama o duramaz, haftasına geri gelir.”

“Neden?”

“Kırık işte. Gerçi, yaşlanınca evinden başka yerde rahat edemiyor insan. Biz de öyleyiz hanımla.”

Muhtar, Eda’nın ilgisini fark edince keyiflendi, çenesi açıldı. Konu Perihan’dan kasabanın dedikodularına, muhtarın gençlik yıllarına, o yıllarda şimdi oturdukları avluda verilen yemeklere, bu evin ilk oğlu Hasan’ın avludan sokaklara taşan büyük ve gösterişli düğününe, bolluk ve bereket içindeki zamanlara geldi. Eda onu dinlerken etraflarında duran

kırık dökük eşyaya bakıyor, ekmek evinin kapısındaki soğuk mandalın onda uyandırdığı garip hissi anlatmamak, bu hissin nedenini sormamak için kendini zor tutuyordu. Akı bu hikâyenin küçük detaylarındaydı, demir bir mandal, ıssız bir kadın, sağır duvarlar, buraya gelirken gördüğü ağaçlar... Muhtarın bunları anlamayacağını bilerek sustu, bunları anlayabilecek kadınla ise konuşmaya cesareti yoktu.

Kasabanın bağlı olduğu şehre geri dönerlerken, elindeki fotoğraf makinesinin küçük ekranındaki, bir pencere önünde oturmuş derin bir karanlığa bakan kadını düşünüp durdu Eda. Bir şeyler insandan eşyaya, eşyadan insana geçip duruyordu. Sadece kendimize ait zannettiğimiz en karanlık kâbuslarımız bile birilerinin gerçeğinde var oluyordu. Eda, o gece Yiğit'e sarılmış uyurken yine dümdüz bir yeşilliğin üstünde uçtuğu rüyayı görünce anladı ki sağır duvarlara sıkışmış dilsiz kız değildi artık. Ama o duvarlar vardı, içinde ıssız bir kadını saklıyor, belki de onunla anlayacağı dilden konuşuyorlardı. Eda onun cesaretine, gözü karalığına hayranlık duydu.

İstanbul'a dönüp de oturduğu apartman dairesine girdiğinde bavulundan başka iki de çerçeve vardı Eda'nın elinde. İkisini de salonun duvarına yan yana astı. Penceresinin ardında oturmuş bir kadın ve kadının bakışlarını çevirdiği yerde demir bir kapı mandalı. Bu iki görüntünün birbiriyle ilişkisini düşündü, bulamadı. Ne zaman canı sıkkın olsa duvara kafasını yaslayıp kadınla ve kapının mandalıyla bir oldu, onlara doğru giden yoldaki ağaçları, tarlaları düşündü. Mandalın soğuk demirinin, sızlayan yerlerine neden iyi geldiğini hiçbir zaman anlayamadı.

2015 Yaşar Nabi Nayır Ödülü'nü alan *Dış Kapının Mandalı*, Arzu Uçar'ın ilk öykü kitabı. Kendini nereye koyacağını bilemeyen ruhların kapı eşiklerinde, pencere kenarlarında gizlendiği, bazen de varlığını ispat için sokaklara döküldüğü öyküler bunlar. Ben olmasam ne değişirdi, sorusunun cevabını ararken kendi duygularına bile yabancı olduğunu fark eden karakterlerle tanıyoruz. Ve onlarla beraber soruyoruz kendimize: Beni tamamlayacak olanı bulduğumda onu nasıl tanıyacağım?

“Kocaman evrende, bir gezegenin içindeki bir kıtada, o kıtânın içindeki bir ülkede, o ülkenin içindeki bir şehrin sokağında, üçüncü kattaki bir evin yatak odasında, örtüler altında büzülmüş ağlayan minicik bir kadın. Birbirini sarmalayan, iç içe geçmiş oluşumların içinde nokta gibi, küçücük bir varlık. Tepesindeki yıldızlar kadar güzelken artık kimsenin bakıp görmediği, silikleşmiş bir nokta. Yattığı yataktan bir daha kalkamasa yokluğunu kimsenin fark etmeyeceği, hiçbir yeri doldurmayan önemsiz bir iz.”

www.ithaki.com.tr

■ ■ ■ /ithakiyayinlari